

URIERUL UCRAINEAN

Serie nouă, nr. 219-220 / iulie 2012

Revistă a Uniunii Ucrainenilor din România

Luptați și veți învinge!

M. Mebrenko

Raporturile lingvistice româno-ucrainene

Învecinarea pe mai mult de jumătate din întinderea frontierelor a teritoriului etnic românesc cu cel ucrainean a făcut ca de-a lungul veacurilor românii să fie în raporturi foarte strânse cu ucrainenii. „Relațiile cu ucrainenii pleacă - după Nicolae Iorga - din secolul al XII-lea, dacă nu și de mai înainte și ele nu s-au întrerupt niciodată. În ceea ce privește legăturile comerciale cu Ucraina, ele pot fi urmărite chiar de la începutul existenței Moldovei ca stat“ (Nicolae Iorga, *Scurtă istorie a slavilor răsăriteni. Rusia și Polonia. Simple linii de orientare*, București, 1919, p. 10).

Deși, începând din secolul al XIV-lea, ucrainenii vestici și, parțial, cei estici și-au dus viața în cadrul unor state străine, acest lucru nu a împiedicat multiple forme ale contactelor româno-ucrainene. Interesele economice și credința comună - ortodoxismul - care-i leagă pe români de ucraineni au apropiat întotdeauna cele două popoare. Dacă avem în vedere numai comerțul pe care-l face Lvovul, capitala Galiției, cu orașele moldovenești și chiar cu cele muntenești sau schimbul de valori deosebit de activ în secolul al XVII-lea, după ce Petru Movilă devine mai întâi arhimandrit al mănăstirii Pecerska Lavra, iar apoi, în 1633, mitropolit al Kievului și Haliciului, atunci înțelegem foarte bine de ce aceste contacte au fost atât de vii.

Dar apropierea, manifestată în toate domeniile de activitate, dintre cele două popoare a fost favorizată și de prezența populației ucrainene pe teritoriul românesc și a celei românești pe teritoriul ucrainean.

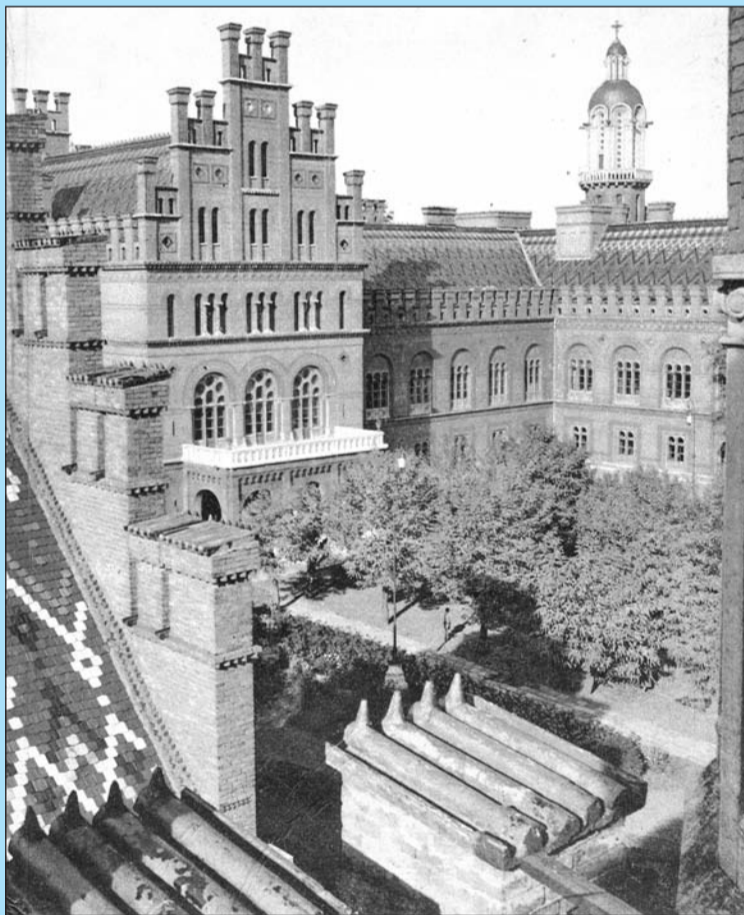
Cele două tipuri de contacte, *marginal* (generator de relații economice, comerciale, politico-militare, culturale și, inclusiv, religioase, de ajutor reciproc în fața propagandei și ofensivei catolice) și *intraregional* (de conviețuire și simbioză etnică, petrecute pe ambele teritorii), au dus la nevoia de comunicare între cele două populații, factor sociolingvistic important care favorizează bilingvismul, ca formă și condiție de bază a influențelor reciproce.

Problema raporturilor lingvistice ale românilor cu ucrainenii, din punctul de vedere al influenței românești, a fost studiată mai ales în ultimele decenii de către mai mulți lingviști atât români, cât și ucraineni. Un studiu sistematic și complet asupra acestei probleme, așa cum am făcut noi de pildă pentru limba ucraineană (v.

Ion Robciuc, *Raporturile lingvistice româno-ucrainene*, București, 1966), de la Fr. Miklosich încoace, după câte știm, nu s-a întreprins. O consultare atentă a numeroaselor dicționare ucrainene și materiale dialectale a dus la rezultate surprinzătoare. În lista de cuvinte întocmită de noi pentru elementele lexicale românești din ucraineană, în număr de 758 de cuvinte, 200 dintre ele nu se regăsesc în contribuțiile anterioare. Cuvintele pătrunse din limba română în limba ucraineană n-au avut toate aceeași soartă. Unele dintre ele au fost atestate numai în ariile bilingve care favorizau împrumutul, iar altele s-au generalizat pe suprafețe de teren întinse. Examinând cuvintele cuprinse în lista de cuvinte observăm că ele constituie împrumuturi din domeniile cele mai variate. Ca număr și vechime, pe primul plan se situează elementele lexicale din sfera creșterii vitelor și mai ales a păstoritului: *bálega*, *blýndyi*, *brýndza*, *ciúlyi*, *floiéra*, *komárnyk*, *kuléša* ș.a.

Influența românească asupra limbii ucrainene s-a exercitat, de asemenea, în domeniul foneticii (ușoara palatalizare a consoanelor dentale înainte de vocalele *e*, *y*) și morfologiei graiurilor ucrainene (formarea gradului comparativ al adjectivelor și adverbelor cu ajutorul adverbului românesc *mai*).

Despre influența limbii ucrainene asupra celei române s-au scris, mai ales în ultimele decenii ale secolului trecut, contribuții numeroase și valoroase. Pe baza datelor noi, tema a fost reluată, în ultima perioadă, de noi, din perspectiva unei îndelungate experiențe. Utilizând dicționarele românești, hărțile din atlase și, mai ales, glosarele, textele și monografiile dialectale, am stabilit un număr de aproximativ 1.000 de cuvinte de origine ucraineană. Trebuie subliniat, însă, că elementele lexicale ucrainene din limba română nu stau toate pe același plan din punctul de vedere al importanței lor. Cele mai multe dintre ele apar numai în ariile de influență ucraineană compactă, iar altele au o răspândire (aproape) generală (*báhnă*, *bálie*, *bezmétic*, *borș*, *lan*, *rostopásca* ș.a.). Se poate observa, de

Universitatea Națională „Iuri Fedkovyci” din Cernăuți înființată în 1875

asemenea, că unele cuvinte de origine ucraineană (*calíc*, *továrăș*, *válmă*) fac parte din lexicul fundamental, de 1419 de unități, al celor mai importante elemente de vocabular al limbii române.

În ceea ce privește vechimea elementelor lexicale de origine ucraineană, este necesar să reținem că dialectele sud-dunărene nu cunosc asemenea împrumuturi. Raporturile limbii române cu limba ucraineană datează, după Al. Rosetti și alți lingviști, din secolul al XII-lea; G. Ivănescu consideră că limba română a început să fie influențată de ucraineană din secolele al X-lea sau al XI-lea.

Cercetările ulterioare vor scoate la iveală, desigur, lucruri noi și importante atât pentru limba română, cât și pentru limba ucraineană, deopotrivă.

Ion ROBCIUC

Dreptul la replică

(nepublicat de „Monitorul de Suceava“)

Domnule Redactor-șef,

În ziua de 11.07.2012, în ziarul „Monitorul de Suceava“, a apărut articolul „Referendum și Congres Extraordinar pentru alegerea unei noi conduceri la Uniunea Ucrainenilor din România“, semnat de Sandrinio Neagu.

În virtutea dreptului la replică, vă rugăm să publicați următoarele:

Dumitru Morhan, semnatarul comun al comunicatului, este un infractor de drept comun, fiind condamnat la 3 ani de închisoare, prin Decizia penală nr. 31/19.03.2012 pronunțată de Curtea de Apel Suceava în dosarul penal nr. 6733/86/2009.

Cum „năravul din fire nu are lecuire“, acest Morhan s-a dat din nou în spectacol, a comis infracțiunea de uzurpare de calități oficiale, semnând convocarea așa-ziselor Referendum și Congres Extraordinar al Uniunii Ucrainenilor

din România, în calitate de prim-vicepreședinte.

Acest individ nu are nicio calitate, fiind exclus încă în 2003 din Uniunea Ucrainenilor pentru comiterea de infracțiuni și pentru săvârșirea unor fapte incompatibile cu interesele Uniunii noastre.

Pentru a scăpa de răspundere penală, acest impostor a mai organizat, cu de la sine putere, un congres de unificare a Uniunii Ucrainenilor cu Uniunea Democrată a Ucrainenilor în ziua de 28.01.2012, care s-a desfășurat într-o cârciumă din localitatea Milișăuți și la care au participat 6 persoane. Uniunea noastră a depus plângere penală la Parchetul de pe lângă Judecătoria Suceava.

Pentru a scăpa de acest nou dosar penal, Morhan Dumitru a convocat, potrivit articolului din ziar, un referendum și un congres extraordinar. Prin această faptă mârșavă se va alege cu un nou dosar penal.

Prin urmare, îi informăm pe membrii Uniunii Ucrainenilor din România că nu am convocat niciun referendum, o astfel de activitate nici nu este prevăzută în Statutul nostru și nici în Legea nr. 3/2000 privind organizarea și desfășurarea referendumului, cu modificările și completările ulterioare, iar un congres extraordinar se convoacă de către Consiliul UUR cu cel puțin 60 de zile înainte de data desfășurării lui la care participă aceiași delegați care au fost la Congresul precedent.

Îi atenționăm pe complicii lui Morhan Dumitru că prin susținerea acestuia se fac răspunzători de aceleași fapte penale, iar pe membrii Uniunii noastre să nu dea curs provocărilor unor impostori.

Ștefan BUCIUTA,
președinte al UUR,
deputat

În perioada ce a urmat celui de-al VI-lea Congres al Uniunii Ucrainenilor din România, desfășurat la Timișoara, în zilele de

30 septembrie -1 octombrie 2011, în deplină regularitate statutară și cu respectarea principiilor și normelor democratice, activitatea corectă și devotată scopurilor pentru care a fost creată Uniunea a fost umbrată de unele influențe și acțiuni de natură a-i distruge unitatea și credibilitatea. Activitățile separatiste au fost incitate din afara UUR, de către persoane certate cu legea, animate de interese contrare scopului și strădaniilor organizației noastre. Momentul cel mai grav l-a constituit înscenarea, prin acte false, a unui inexistent congres al unei inexistente Uniuni, pretins a fi fost derulat în localitatea Milișăuți - Suceava la data de 28 ianuarie 2012, într-o cârciumă.

Aspectele infracționale ale acelei înscenări sunt cercetate de Parchet, dar, până la aplicarea pedepselor penale, care sunt de competența justiției, noi, ca organizație legal constituită, trebuie să constatăm dacă și în ce măsură la activitățile separatiste au participat și membri ai Uniunii, respectiv dacă s-au încălcat prevederile art.8 lit.f din Statutul UUR și să adoptăm măsurile prevăzute de Statut. Actul nostru constitutiv interzice ca membrii UUR să fie și membri ai unei organizații similare, iar art.9 lit. b sancționează cu încetarea calității de membru al UUR în cazul persoanelor care aduc atingere intereselor și unității UUR.

Diversiunea datată din 28 ianuarie 2012 a inclus și o așa-zisă fuziune între inexistenta UDUR și UUR. Orice participant la Congresul din Timișoara știe că la Congres nu s-a dezbătut problema fuziunii cu nicio altă organizație, ori fără hotărârea Congresului o asemenea operațiune nu poate avea loc. Cu atât mai mult este imposibil și ridicol ca o altă organizație, chiar dacă ar exista în mod real, să decidă ea fuziunea cu UUR fără știința și acordul nostru.

Cu toate acestea, în ultimele zile, tendințele de subminare a credibilității și autonomiei UUR au fost reluate în forme noi. Faptul că sunt aberante nu ne permite să le ignorăm. Astfel, în publicația „Monitorul de Suceava“ din 11 iulie 2012 a apărut un articol semnat de Sandrinio Neagu, în care se anunță că vineri 20 iulie 2012 va avea loc la Casa de Cultură din localitatea respectivă „un referendum urmat de un congres

Comunicat

extraordinar“ al comunității ucrainene. Statutul nostru nu cuprinde metoda de consultare prin referendum, iar după legile țării referendumul se convoacă numai de autoritățile publice. Tot conform Statutului nostru (art. 19), Congresul se convoacă numai de Radă, cu cel puțin 60 de zile înainte de desfășurarea lui, delegații se aleg în cadrul conferințelor filialelor județene potrivit normelor de reprezentare stabilite de către Radă. Reportajul menționat seamănă cu un anunț de adunare a unui public întâmplător, membri și nemembri ai Uniunii, or Statutul prevede condiții și responsabilități privind invitarea altor persoane.

Am solicitat președintelui filialei Suceava a UUR, dl Ioan Bodnar, care este și prim-vicepreședinte al Radei, să verifice împrejurările acestei intoxicări de proporții și să informeze Consiliul (Rada) pentru adoptarea cuvenitelor măsuri. Având în vedere că textul publicat și difuzat în „Monitorul de Suceava“ încalcă grosolan prevederile art.31 alin.(4) din Constituția României, solicităm gazetei respective să publice de îndată cuvenita dezmințire, rezervându-ne dreptul de a cere repararea daunelor morale sau materiale ce ar putea rezulta din incorecta informare a opiniei publice.

Având în vedere situația creată și dispozițiile art.20 lit.d din Statutul UUR, în temeiul prerogativei înscrise în art.23 lit.f din Statutul UUR, convoc pentru data de 27.07.2012, ora 11:00 în sala filialei UUR Maramureș din localitatea Sighetu Marmației, Consiliul (Rada) Uniunii Ucrainenilor din România, cu următoarea ordine de zi:

1. Raport privind aplicarea în practică a Programului Uniunii. Prezintă președintele Ștefan Buciuta.
2. Informare cu privire la activitățile de subminare a unității și credibilității UUR. Prezintă prim-vicepreședintele Bodnar Ioan, președinte al filialei UUR Suceava și Mihoc Lucia, prim-vicepreședinte al filialei UUR Suceava.
3. Informare cu privire la restrângerea faptică a drepturilor electorale ale minorității ucrainene prin măsuri discreționare luate de anumite autorități. Prezintă secretar general Horvat Liuba.
4. Diverse.

președintele UUR,
deputat **Ștefan BUCIUTA**

Responsabilitatea pentru opiniile exprimate în paginile Curierului ucrainean revine în exclusivitate autorilor. Redacția nu-și asumă obligațiile legate de conținutul materialelor și nu returnează articolele nepublicate.

CURIERUL UCRAINEAN

Strada Radu Popescu, nr. 15,
sector 1, București
Telefon: 021.222.0724,
Tel./fax: 021.222.0737

E-mail:
curierul.ucrainean@gmail.com

Redactor-șef:
Ion Robciuc

Redactori:
Ștefan Buciuta
Kolea Kureliuk

Tehnoredactare:
Ștefania Ganciu

Tiparul executat la
Tipografia

„S.C. SMART ORGANIZATION SRL“

Reuniunea Consiliului UUR

În ziua de 27 iulie a.c., la sediul filialei Maramureș a UUR din Sighetu Marmăției, s-a desfășurat reuniunea Consiliului UUR care, printre altele, a aprobat rezoluțiile pe care le reproducem mai jos.

REZOLUȚIA „UNITATE ÎN DEMOCRAȚIE“ adoptată de Rada Uniunii Ucrainenilor din România la data de 27 iulie 2012

Rada (Consiliul) Uniunii Ucrainenilor din România (UUR), singurul organism de conducere între congrese a organizației reprezentative legale a minorității etnice al ucrainenilor din România, întrunită la data de 27 iulie 2012 în municipiul Sighetu Marmăției, convocată și desfășurată în condițiile statuare a analizat și dezbătut, conform ordinii de zi anunțate, „Informarea cu privire la activitățile de subminare a unității și credibilității UUR“, prezentată de prim-vicepreședintele Bodnar Ioan și prim-vicepreședintele filialei UUR Suceava, Mihoc Lucia.

Membrii Radei au apreciat eforturile făcute în timp de membrii Prezidiului Uniunii, de președintele-deputat Ștefan Buciuta, de prim-vicepreședinți și vicepreședinți, de conducerea organizațiilor de femei și tineret, de ceilalți militanți activi ai organizației noastre pentru ca UUR să desfășoare cu sârguință, rodnicie și demnitate activitatea de afirmare a identității culturale a etniei noastre, de conservare și înflorire a patrimoniului spiritual specific ucrainean, de cunoaștere și păstrare a tradițiilor strămoșești și a moștenirii culturale cu care ne mândrim, de apărare a drepturilor recunoscute legal și constituțional tuturor cetățenilor din patria noastră, România.

Așa cum în mod repetat s-a arătat la cele șase congrese ținute de la înființarea organizației noastre până în prezent, unitatea reprezintă condiția primordială a unei activități normale. UUR este condusă de organisme alese în mod democratic. Congresul desfășurat în zilele de 30 septembrie - 1 octombrie 2011 la Timișoara a constituit o nouă dovadă în acest sens. Hotărârile sunt adoptate în mod democratic, nimic nu ar justifica tendințe sau atitudini scizioniste. În peisajul etnic al României,

REZOLUȚIA „EGALITATE PRIN DREPTATE“ adoptată de Rada Uniunii Ucrainenilor din România la data de 27 iulie 2012

Rada (Consiliul) Uniunii Ucrainenilor din România, singurul organism de conducere între congrese al organizației reprezentative legale a minorității etnice a ucrainenilor din România, întrunită la data de 27 iulie 2012 în municipiul Sighetu Marmăției, convocată și desfășurată în condiții statuare, a analizat și dezbătut, conform ordinii de zi anunțate „Informarea cu privire la restrângerea faptică a drepturilor electorale ale minorității ucrainene prin măsuri discreționare luate de anumite autorități“, prezentată de secretarul general Horvat Liuba.

Membrii Radei au luat cunoștință cu stupefacție de explicația paralizării financiare a activității Uniunii prin măsurile nejustificate, abuzive, luate în plină campanie pentru alegerile locale, în plin an electoral, de o unitate a Ministerului Public. Membrii Radei au remarcat o discordanță evidentă între, pe de o parte, asigurările date de toți factorii politici că România este un stat de drept, în care domnește egalitatea în fața legii și că justiția este independentă, iar pe de altă parte, se efectuează acte de urmărire penală cu tentă evident partizană, se pune în valoare un denunț evident calomnios, se aplică prevederi procedurale în mod discreționar, se ignoră importanța și rolul UUR ca unică reprezentantă legitimă a intereselor comunității ucrainenilor din această țară, cu rezultatul

minoritatea ucraineană are un număr prea mic de componenți pentru ca membrii ei să dorească să o fărâmițeze prin acțiuni separatiste. De aceea și Statutul Uniunii, adoptat prin voința liber exprimată de delegații tuturor conaționaliilor noștri în forul suprem de decizie care este Congresul, stabilește ca o îndatorire fundamentală apărarea unității organizației și interzice apartenența la organizații similare.

Cu toate acestea, în climatul social și politic tot mai agitat care ne înconjoară, au apărut și acțiuni răuvoitoare, al căror scop tot mai vizibil este destrămarea sau aservirea Uniunii Ucrainenilor din România. Promotorul lor este un individ cu cazier penal, din afara organizației, condamnat inclusiv pentru infracțiuni încercate împotriva patrimoniului Uniunii. Folosindu-se de calități false, de acte false, de însemne care imită însemnele Uniunii, individul a reușit să impozeze mediatic impresia existenței unei organizații similare - așa-zisa Uniune Democratică a Ucrainenilor din România (UDUR), după care să „hotărăscă“, la un pahar de băutură, fuzionarea cu Uniunea noastră. Absurdul este evident, UUR nu a fost nici măcar consultată de către așa-zisa UDUR, nici nu s-a pus problema să fie de acord cu o asemenea organizație a cărei alăturare nu ne onorează. Cu toate acestea, diversiunea a fost amplificată, înscenându-se la data de 20 iulie anul curent ținerea la Suceava a unui așa-zis referendum și așa-zis congres extraordinar care a „hotărât“ schimbarea conducerii Uniunii. Demersul este ridicol, atât așa-zisul referendum, cât și așa-zisul congres extraordinar neîntruind nici pe departe minimum de condiții legale și statuare pentru a fi luate în seamă. Cu toate acestea, recurgând la tehnici publicitare și profitând de accesul neîngrădit la mijloacele de comunicare, înscenarea creează confuzie, derutează comunitatea ucrainenilor și opinia publică generală, poate induce temporar în eroare anumite instituții, inclusiv din autoritatea judiciară.

Pentru înlăturarea acestor consecințe, Rada Uniunii Ucrainenilor din România hotărăște:

1. Denunță public înscenările inițiate de numitul Morhan Dumitru, caracterul lor nelegal și ne-statutar, cerând autorităților competente să cerceteze și să sancționeze conform legii înșelătoria de

incredibil al paralizării financiare a funcționării Uniunii.

Membrii Radei regretă că reprezentantul respectivei instituții - prim-procurorul Parchetului de pe lângă Tribunalul Ilfov - nu a dat curs invitației care i-a fost adresată pentru a participa la lucrările Radei și a-i lămurii pe membrii Consiliului care sunt eventualele motive care să justifice măsurile pe care, atât cât cunoaștem, apar ca neîn-doielnice samavolnice.

Rada reține că un cetățean român certat cu legea, care și-a dovedit în mod repetat ostilitatea față de UUR și intenția de a-și însuși patrimoniul acesteia, individ condamnat penal pentru asemenea fapte, a adresat un denunț calomnios împotriva unei funcționare a Uniunii, acuzând fapte comise împotriva reprezentativității și patrimoniului UUR. Din toate unitățile Ministerului Public din țară, denunțul calomnios a ajuns exact la Parchetul Ilfov, adică într-unul dintre județele în care prezența minorității ucrainene este ca și inexistentă. Este posibil ca astfel să se explice, parțial, și nesocotirea totală a rolului și drepturilor organizației noastre, procurorul investit trecând dintr-odată și fără nicio consultare cu partea pretins lezată (adică UUR) la sugrumarea chiar a activității acesteia prin blocarea tuturor conturilor ei. Măsura este nu numai abuzivă, ci și aberantă, fiind imposibil de înțeles cum se aplică, chipurile, o măsură asiguratorie chiar asupra patrimoniului entității ce se pretinde a fi fost prejudiciată, cu alte cuvinte, imobilizându-l pe „hoțul de păgubaș“. Membrii Radei nu pot înțelege cum s-a luat așa-zisa măsură asiguratorie fără citarea părții pretins

proporții organizată la Suceava, la data de 20 iulie 2012, sub titlurile false de referendum și congres extraordinar.

2. Anunță oficial întreaga opinie publică, toate instituțiile statului, societatea civilă, partidele politice, organizațiile minorităților naționale că ultimul congres statutar convocat și desfășurat a fost Congresul al VI-lea al UUR care a avut loc la Timișoara, la 30 septembrie - 1 octombrie 2011, iar reprezentanții ei legitimi sunt persoanele alese în mod statutar la acel congres. Orice altă reuniune convocată în afara cerințelor statuare nu reprezintă în niciun fel comunitatea ucrainenilor din România, iar prevalarea de funcții sau titlaturi decurgând din astfel de improvizații și înscenări constituie acte de impostură pedepsite de legea penală.

3. Divulgă adevăratele scopuri ale înscenării din data de 20 iulie a.c. de la Suceava și anume accesul unui impostor sau a unor impostori la patrimoniul UUR și absolvirea de pedepsele deja pronunțate pentru fapte comise în dauna UUR.

4. Își exprimă uimirea pentru toleranța manifestată de anumite organe judiciare față de activitatea infracțională îndreptată, prin UUR, împotriva ordinii de drept, fie prin tergiversare, fie prin clemență, fie prin neînțelegerea naturii atacurilor la adresa Uniunii Ucrainenilor din România.

5. Împunernicește pe membrii Prezidiului să cerceteze eventualele conotații politice mai largi ale malversațiilor comise de Morhan Dumitru, pentru a stabili cine îl manipulează și pentru a acționa în consecință.

6. Cere deputatului Ștefan Buciuta, președintele Uniunii, precum și prim-vicepreședinților, să reacționeze tranșant și public, cu mai multă vigoare, împotriva faptelor și atitudinilor care afectează unitatea și credibilitatea organizației noastre, iar în măsura în care constată că acestea corespund unor planuri sau inițiative politice ascunse, care știrbesc drepturile constituționale ale comunității ucrainenilor din România, să le dezvăluie fără întârziere forurilor competente din țară și străinătate.

**RADA (CONSILIUL) UNIUNII
UCRAINENILOR DIN ROMÂNIA,
Sighetu Marmăției, 27 iulie 2012**

prejudiciate - UUR - și fără ca partea prejudiciată să se constituie parte civilă.

Membrii Radei au luat act de numeroasele demersuri făcute de Prezidiul Uniunii și de președintele ei, deputatul Ștefan Buciuta. Lipsa de rezultat de până acum a acestor demersuri întărește ipoteza că abuzul comis de Parchetul Ilfov nu are numai dimensiunile unei nedreptăți punctuale, ci poate avea conținutul unei imixțiuni politice în autonomia funcțională a UUR, împlinită prin folosirea scandalosă a uneia sau a unor instituții de autorități judiciare.

Față de aceste grave constatări, Rada Uniunii Ucrainenilor din România hotărăște:

1. Publicarea prezentei rezoluții ca un act de protest al comunității ucrainenilor din România față de măsurile care îi paralizază financiar activitatea, capacitatea de a reprezenta și apăra interesele legitime, constituțional recunoscute, ale minorității ucrainene.

2. Continuarea tuturor demersurilor legal posibile pentru deblocarea imediată a conturilor UUR.

3. Extinderea, dacă va fi cazul, a demersurilor reprezentanților UUR la organismele interne și internaționale de apărare a drepturilor omului.

4. Consultarea, dacă samavolnicia nu va înceta, a membrilor comunității ucrainene pentru organizarea și desfășurarea altor forme de protest, tot mai radicale.

**RADA (CONSILIUL) UNIUNII
UCRAINENILOR DIN ROMÂNIA,
Sighetu Marmăției, 27 iulie 2012**

Consilierii locali ai filialei Maramureș a UUR au depus jurământul

În urma alegerilor locale din 10 iunie 2012 în județul Maramureș, candidații Uniunii Ucrainenilor din România au reușit să ocupe 11 funcții de consilieri locali și o funcție de viceprimar. La ceremoniile de investire care au avut loc în fiecare localitate, din partea Uniunii Ucrainenilor din România au participat președintele UUR, dl deputat Ștefan Buciuta, președintele filialei Maramureș a UUR, dl Miroslav Petrețchi, consilierul UUR, dl Nicolae Miroslav Petrețchi.

La data de 28 iunie 2012, începând cu orele 12:00, în comuna Rona de Sus, la ședința de constituire a Consiliului Local, pe lângă reprezentanții UUR mai sus menționați, au partici-

pat și reprezentanți ai Prefecturii printre care și subprefectul județului Maramureș, dl Pamfil Bercean. La jurământul de investire, din partea UUR au depus jurământul următorii consilieri locali: Oprișan Elek, Ruscovan Ioan, Prodanuic Gheorghe, Bout Alexa Vladislav. În a doua parte a ședinței de constituire a Consiliului Local a fost ales, cu majoritate de voturi, viceprimarul comunei Rona de Sus, dl Ruscovan Ioan.

A venit rândul consilierilor de pe Valea Ruscovei să depună jurământul de investire, la care au participat reprezentantul Prefecturii, domnișoara Rodica Pop, precum și dl Cristian Anghel. Astfel, la ora 11:00, la Primăria comunei

Ruscova a avut loc ședința de constituire a Consiliului Local, unde din partea Uniunii Ucrainenilor din România au depus jurământul dl Mariciuc Pinteș și dna Miculaiciuc Mihaela, iar începând cu orele 15:00 în comuna Poienile de sub Munte, sub atenta supraveghere a prezidiului format din 9 membri, printre care dl Buciuta Ștefan și dl Petrețchi Miroslav, a avut loc ședința de constituire a Consiliului Local. Din numărul total de 17 consilieri locali, din partea UUR au depus jurământul dl Chifa Ștefan și dl Oncea Ioan.

În celelalte comune, au mai depus jurământul Pasenciuc Vasile, Panas Ioan (Remeți), Mălearciuc Gheorghe (Bocicoiu Mare).

Dorim să le urăm consilierilor noștri succes, înțelepciune pentru a putea duce la bun sfârșit acest mandat și pentru a reprezenta cu cinste Uniunea Ucrainenilor din România și populația ucraineană.

Nicolae Miroslav PETREȚCHI

Luna iunie aduce în comuna Rona de Sus nu numai căldură, miresme de flori, ci și multe zile deosebite în viața grădinițelor și a școlii. Dacă ziua de 1 Iunie - Ziua Copilului a fost sărbătorită prin spectacole la grădinițe și diferite acțiuni culturale la școală, Ziua Învățătorului, 5 iunie, a trecut neobservată. Nu înțeleg de ce nu a putut rămâne la data de 30 iunie, când dascălii termină cursurile, se termină examenele de capacitate și atunci învățătorii pot face un bilanț, pot sărbători împreună înainte să meargă în va-

Rămas bun, abecedar!

„Rămas bun, abecedar!“ dat de elevii clasei I B, pregătiți de cunoscuta și apreciată învățătoare Kopoșciuc Otilia. Miercuri, 20 iunie 2012, la prânz, în sala Căminului Cultural au intrat părinții invitați și absolvenții clasei I B cu doamna lor învățătoare. Au intrat voioși și fericiți că, în sfârșit, au învins abecedarul, cartea de căpătâi a oricărui școlar. Cu emoție, au urcat pe scenă, fiecare dorind să arate în fața părinților că a învățat mult într-un an școlar. Un copil purta coperta mare a unui abecedar, simbol al acestui

ror cărților. Cea dintâi carte pe care copilul-elev o învață, nu o răsfoiește sau o colorează... Abecedarul este cartea care nu se uită niciodată. Este minunea prin care, dintr-o înșiruire de semne negre pe o pagină albă, copilul descoperă cuvinte pline de sensuri, propoziții, întrebări, răspunsuri“. Aceste idei le-a subliniat și montajul literar-muzical prezentat de elevii clasei. Rând pe rând, copiii au declamat versuri, au cântat, trăind prin toată ființa lor sărbătoarea abecedarului. Au urmat un dans popular și cântece populare interpretate de copii. S-a văzut munca dnei învățătoare cu copiii dar și cu părinții. Anul acesta înv. Kopoșciuc Otilia a susținut un proiect în colaborare cu familia de-

canța de vară. În schimb, în zilele de 6-7 iunie s-au sărbătorit „Zilele Școlii cu clasele I-VIII din Rona de Sus“. În prima zi a fost festivitatea de deschidere la finele căreia au evoluat clasa a IV-a și corul clasei a VIII-a cu cântece de rămas bun, școală. În partea a doua a fost comemorat scriitorul Mihai Nebeleac, iar elevii au desfășurat diferite întreceri sportive. La data de 7 iunie, s-a desfășurat concursul de muzică și dans „Copiii au talent“.

În ultima săptămână de școală, în afara încheierii situației la învățătură, elevii clasei I au sărbătorit abecedarul (20 iunie), clasa a IV-a a dat spectacol în cinstea terminării ciclului primar (21 iunie), iar vineri, 22 iunie, s-a desfășurat festivitatea de încheiere a anului școlar 2011-2012, cu premiarea celor mai bune rezultate la învățătură și la diferite concursuri școlare.

Am asistat la spectacol-sărbătoare

program artistic intitulat „Rămas bun, abecedar!“.

În cuvântul de deschidere, dna înv. Kopoșciuc Otilia a subliniat că „Abecedarul este cartea tutu-

numit „Părinți mai buni, copii mai buni“.

La terminarea serbării fiecare elev a primit o diplomă de promovare a clasei I de la învățătoare, iar de la părinți prăjituri și suc. Celelalte diplome, copiii le-au primit la festivitatea din ultima zi de școală. Dar cea mai mare răsplată pentru acești copii este vacanța de vară.

Ileana DAN

Festivalul „Misteria Dance” - Bulgaria

În perioada 1-10 iunie 2012, în Bulgaria, orașul Kavarna, a avut loc finala Festivalului Internațional de Dans „Misteria Dance” 2012. Prin implicarea nemijlocită a Uniunii Ucrainenilor din România și, respectiv, a filialei Iași a UUR la acest festival au participat și copiii din formația „Veselka” a UUR - filiala Iași, coordonați de doamna profesoară Rodica Fălișteanu.

După un drum destul de lung, de circa 10 ore de mers cu microbuzul, am ajuns la locul de destinație. Chiar dacă inițial, după ce ne-am uitat pe itinerariul de deplasare, ni s-a părut că va fi un drum lung și greu de suportat de copii, în final am ajuns cu bine. Am fost cazați la 10 km de orașul Kavarna, în stațiunea „Belaia Laguna”, hotelul „Denitza”, amplasat la circa 100 m de plajă, pe o parte, iar pe cealaltă se vedeau munții. O priveliște deosebit de frumoasă și un loc bine ales pentru un astfel de schimb de experiență.

Alături de încă cinci colective din Ucraina și unul din Bulgaria, însumând cca 150 de copii, bine pregătiți, cu experiență și participări multiple pe plan local și național, micii dansatori se străduiau cu fiecare apariție să fie remarcați și apreciați pentru talentul și dăruirea cu care încercau să se ridice la nivelul dansatorilor profesioniști.

În cadrul programului acestui festival, în fiecare zi, copiii participanți au avut posibilitatea să urmeze câte 3 ore de masterclass cu coregrafi renumiți, specializați pe diferite stiluri de dans. Cei mai buni dintre dansatorii implicați în program, care reușeau să se adapteze stilului de dans propus de coregrafi, erau selecționați pentru spectacol de coregrafie cu care se prezentau la Spectacolul de Gală, de la sfârșitul festivalului.

Au fost 10 zile de muncă asiduă, dar trebuie să recunoaștem plăcută, combinată cu acțiuni distractive, de socializare, care au plăcut deosebit de mult copiilor noștri.

Programul prezentat de către organizatori a fost deosebit de atractiv și antrenant pentru co-

pii noștri. Ei au avut ocazia să se familiarizeze cu diferite stiluri de dans: Salsa și Disko cu coregraful Vitali Zagoruiko, Hip-Hop și Jazz Fank cu Artem Volosov, dans contemporan și pantomimă cu Natalia Krotova, aerobic și exerciții de forță cu Svetlana Dobrohanskaia și, bineînțeles, dans ucrainean și dans clasic cu Dmitri Efanov.

Grupul nostru a fost remarcat de către organizatori și coregrafi, aprecierile au fost la superlativ, toți ne-au lăudat că avem niște copii talentați, dornici de a cunoaște cât mai mult și de a crește profesional, deschiși spre nou și sociabili.

Copiii din cadrul ansamblului „Veselka” putem spune deschis și răspicat că au făcut față cu brio cerințelor și programului încărcat pe care l-au avut în această perioadă. Pe lângă repetiții au fost și momente de socializare între grupuri cu concursuri și distracții, foc de tabără și discotecă, amintiri care vor rămâne pentru totdeauna în memoria copiilor noștri. Sunt momente unice în viață pentru unii dintre ei și în special pentru cei cu posibilități materiale limitate. De aceea, doresc ca în numele copiilor, al părinților să adresez mulțumirile noastre conducerii UUR pentru că a găsit cu cale să ne acorde această posibilitate de a ne măsura forțele și cu alte colective de copii din Ucraina și Bulgaria. A fost o experiență de neuitat cu multe învățăminte și noutăți pentru noi. Copiii și-au făcut mulți prieteni, au avut parte de momente de neuitat și m-au rugat în mod deosebit să transmit organizatorilor din țară și din străinătate sincerele lor mulțumiri.

Copiii și eu personal am fi bucuroși dacă s-ar găsi o posibilitate de colaborare cu coregrafii din Ucraina, care în principiu și-au dat acordul în acest sens, dacă condițiile de colaborare vor fi reciproc avantajoase.

Membrii grupului „Veselka” își iau angajamentul să depună silința și să continue pregătirea în domeniul dansului pentru a putea participa la un nivel corespunzător la activitățile ce vor fi organizate la nivelul filialei Iași a UUR și dacă va fi cazul și

vor fi invitați și la acțiunile organizate și de alte filiale din țară.

Rodica FĂLIȘTEANU,
profesor coregraf al ansamblului
„Veselka” al UUR

În finală, ansamblul nostru a fost ales să prezinte în Spectacolul de Gală, pe lângă dansurile ucrainene pregătite de noi, și Salsa, regizat și coordonat de către coregraful Vitali Zagoruiko din Ucraina, ocazie cu care ansamblului „Veselka” al filialei Iași a UUR i s-a acordat Trofeul Festivalului și Diploma de Merit pentru momentele coregrafice.

Mă bucur enorm de mult pentru șansa pe care au avut-o copiii ansamblului nostru de a lucra cu acești minunați coregrafi și mai ales pentru informația acumulată de la ei. Cu acordul coregrafului din Ucraina Vitali Zagoruiko, cu siguranță, că în programele noastre de viitor vom include și dansul „Salsa pe plajă”, care de altfel va intra în repertoriul formației noastre „Veselka”.

Ample activități de omagiere a lui Taras Șevcenko la Satu Mare

Uniunea Ucrainenilor din România, filiala Satu Mare în colaborare cu Institutul „Ivan Franko” al Academiei Naționale de Științe a Ucrainei, a organizat în zilele de 25 și 26 mai 2012, la Muzeul Județean Satu Mare, Simpozionul Internațional „Taras Șevcenko - un apostol al poporului ucrainean”. Manifestarea a fost dedicată activității de creație a marelui poet ucrainean Taras Șevcenko. Au participat numeroase personalități ale unor prestigioase instituții științifice din România și Ucraina (Institutul de Literatură „Taras Șevcenko” al Academiei Naționale de Științe a Ucrainei din Kiev, Universitatea Națională „Taras Șevcenko” din Kiev, Institutul „Ivan Franko” al Academiei Naționale de Științe a Ucrainei din Lviv și altele), oameni de cultură, scriitori, reprezentanți ai minorităților naționale.

În ziua de 25 mai 2012, la Muzeul Județean Satu Mare, a avut loc și lansarea ediției bilingve a cărții „Cobzarul” în traducerea lui Ion Cozmei, precum și prezentarea unor lucrări despre opera marelui bard ucrainean. La deschiderea evenimentului, Mihai Macioca, președintele UUR, filiala Satu Mare, i-a întâmpinat pe participanți cu următorul mesaj: „Dragi prieteni și stimați invitați, în calitate de președinte al filialei Satu Mare a UUR, vă urez tuturor „Bine ați venit!” la manifestările organizate de filiala noastră în colaborare cu Institutul „Ivan Franko” al Academiei Naționale de Științe a Ucrainei, pentru cinstirea memoriei „Cobzarului” Ucrainei, a marelui poet, artist și patriot Taras Șevcenko.

Azi vom participa la lansarea ediției bilingve a cărții „Cobzarul” traduse în limba română de Ion Cozmei, mâine va avea loc Simpozionul Internațional cu tema „Taras Șevcenko - un apostol al poporului ucrainean”, ambele manifestări se vor desfășura la sediul Muzeului Județean de Istorie Satu Mare, iar duminică dimineață sunteți invitați la un moment cultural festiv lângă bustul lui Taras Șevcenko din parcul Vasile Lucaciu din Satu Mare.

Vreau să mulțumesc gazdelor noastre, conducerii Muzeului Județean Satu Mare pentru generozitatea de care au dat dovadă, punându-ne la dispoziție spațiul necesar desfășurării acțiunilor noastre și să-l felicit pe traducătorul și pe editorul acestei ediții bilingve remarcabile a „Cobzarului”.

Nu în ultimul rând, aș vrea să mulțumesc invitaților noștri dragi din Kiev, Lviv, București și Suceava pentru efortul de a participa la manifestările organizate de filiala noastră, toate puse în slujba comemorării omului care a redesteptat conștiința națională a poporului ucrainean și a făcut posibilă existența Ucrainei independente și a unei limbi literare ucrainene articulate.

Vă doresc și ne dorim mult succes!”

Printre participanți i-am remarcat îndeosebi pe prefectul județului Satu Mare, Eugeniu Avram, pe consulul Ucrainei la Suceava, Nerovnyi Vasyl, pe prof. univ. dr. Ioan Corneanu, pe poetul Ioan Vădan, membru al Uniunii Scriitorilor din România, directorul Editurii Dacia XXI din Cluj-Napoca ș.a.

Prefectul județului Satu Mare a avut cuvinte de apreciere la adresa Uniunii Ucrainenilor - filiala Satu Mare și a președintelui Mihai Macioca, pentru strădaniile acestuia de păstrare a tradițiilor naționale și pentru eforturile depuse în sprijinul conviețuirii pașnice a tuturor persoanelor aparținând minorităților naționale.

„Acțiunile de comemorare a poetului Taras Șevcenko de comunitatea ucrainenilor din Satu Mare, a mai spus vorbitorul, sunt expresia drepturilor constituționale largi de care se bucură

toți cetățenii României”. De asemenea, prefectul județului l-a felicitat pe traducătorul și pe editorul ediției bilingve a „Cobzarului”. În lipsa poetului George Vulturescu, moderatorul lansării cărții bilingve „Cobzarul” a fost Vasile Moiş, membru de onoare al UUR, filiala Satu Mare, care a prezentat în termeni elogioși atât lucrarea de traducere, cât și ediția bibliofilă. Despre apariția bilingvă a cărții „Cobzarul”, a vorbit, apoi, traducătorul, poetul Ion Cozmei.

În continuarea programului a fost prezentat filmul „Viața lui Taras Șevcenko” de către regizorul Sperkaci Valentyn.

A doua zi, 26 mai 2012, în sala de conferințe a Muzeului Județean Satu Mare s-a desfășurat Simpozionul Internațional „Taras Șevcenko - un apostol al poporului ucrainean”. Moderator al evenimentului a fost Ivan Dubovyci, doctor în geografie, docent la Catedra de economie ecologică, doctor în drept internațional, membru corespondent al Academiei de Științe Silvice din Ucraina, director adjunct al Institutului de Economie Ecologică al Universității Naționale de Silvicultură din Ucraina. Moderarea a fost făcută cu sprijinul lui Vasile Moiş, membru de onoare al UUR, filiala Satu Mare. Conducerea UUR, filiala Satu Mare mulțumește din tot sufletul domnului Ivan Dubovyci cât și domnului Vasile Moiş pentru sprijinul acordat filialei noastre în organizarea și buna desfășurare a acestui eveniment.

Permiteți-mi să prezint personalitatea domnului Ivan Dubovyci, pe care-l cunosc din copilărie și care prin forțe proprii și printr-o muncă titanică a devenit om de știință la vârsta de 50 de ani. Este titular a două doctorate,

membru corespondent al Academiei, are peste 80 de comunicări științifice și este autor a 6 cărți de specialitate. Realizările lui Ivan Dubovyci sunt cu atât mai de apreciat, cu cât el nu a beneficiat de sprijin material sau moral, singurul lui susținător fiind familia modestă din care provine. În concluzie, putem spune că Ivan Dubovyci este o persoană de mare onoare, el face cinste familiei, comunei în care s-a născut (Remeți, Maramureș), precum și etniei ucrainene. Personal mă mândresc și mă bucur nespuse de mult că sunt consătean cu Ivan Dubovyci. El are tot viitorul în față, poate obține realizări și mai mari pe plan științific și social și de aceea îi doresc multă sănătate, putere de muncă și mult succes.

Ziua de 26 mai 2012 a fost cea mai încărcată, întrucât în această zi au fost prezentate 23 de comunicări și filmul: „Cazacii din Kuban”.

La simpozion au fost susținute comunicări de o deosebită valoare științifică.

Înainte de a da cuvântul moderatorilor, Mihai Macioca a prezentat personalitățile participante la simpozion: Eugeniu Avram, prefectul județului Satu Mare, parlamentarul Erdei István, consulul Vasyl Nerovnyi, președintele Consiliului Județean, Csehi Arpad, Petrețchi Miroslav, prim-vicepreședintele UUR, filiala Maramureș, Moisei Iryna, redactor-sef al revistei „Naș holos”, Moisei Bogdan, Elvira Codrea, inspector în cadrul Ministerului Educației, Mihai Traista, Fartușnic Dorina, Șendroi Terezia și alții.

Moderatorii simpozionului, Ivan Dubovyci și Vasile Moiş, i-au prezentat pe participanți cu toate titlurile științifice și lucrările ce urmau să fie susținute:

Volodymyr Movceaniuk, doctor în filologie, cercetător științific al Institutului de Literatură „Taras Șevcenko” al Academiei Naționale de Științe din Ucraina (Kiev).

Tema comunicării: „Motive existențialiste cuprinse în ciclul „În cazemată” de Taras Șevcenko”;

Teteana Meizerska, doctor în filologie, profesor la Catedra de filologie ucraineană din cadrul Universității Naționale de Lingvistică din Kiev.

Tema comunicării: „Tipologia gândirii imaginative a lui Taras Șevcenko”;

Teteana Kononciuk, doctor în filologie, șeful Catedrei de filologie ucraineană și culturologie din cadrul Academiei de Avocatură din Ucraina (Kiev).

Tema comunicării: „Tema șevcenkiană în nuvela „Pietrele de sub coasă” de Olha Mak și romanul „Veneticii” de Vasile Zacharcenko”;

Hryhori Klocek, doctor în filologie, profesor universitar, șeful Catedrei de literatură ucraineană din cadrul Universității Pedagogice de Stat „Volodymyr Vynnychenko” din Kirovohrad.

Tema comunicării: „Ideea națională ca dominantă în opera lui Șevcenko”;

Anna Hudyma, doctor în filologie, asistent la Catedra de istorie a literaturii ucrainene și șevcenkologie din cadrul Universității Naționale „Taras Șevcenko” din Kiev.

Tema comunicării: „Metatextul semnificativ al poemelor lirico-epice ale lui Taras Șevcenko”;

Anna Șkrabaliuk, doctor în filologie, asistent la Catedra de istorie a literaturii ucrainene și șevcenkologie din cadrul Universității Naționale „Taras Șevcenko” din Kiev.

Tema comunicării: „Fenomenul libertății în operele lui Taras Șevcenko”;

Evhen Nachlik, doctor în filologie, director al Institutului „Ivan Franko” al Academiei Naționale de Științe a Ucrainei (Lviv).

Tema comunicării: „Fecioara Maria, în operele lui Taras Șevcenko”;

Oksana Nachlik, doctor în filologie, cercetător științific al Institutului „Ivan Franko” al Academiei Naționale de Științe a Ucrainei (Lviv).

Tema comunicării: „Vestea Bună de la Taras Șevcenko: cuvânt de apărare pentru cei săraci și înjosiți”;

(Continuare în pagina 7)

Vasyl Ivașkiv, doctor în filologie, profesor universitar, șeful Catedrei de folclor ucrainean „Filaret Kolessa“ din cadrul Universității Naționale „Ivan Franko“ din Lviv.

Tema comunicării: „Dramaturgia în patrimoniul creației lui Taras Șevcenko“;

Mykola Lehkyi, doctor în filologie, șef al Departamentului de frankologie din cadrul Institutului „Ivan Franko“ al Academiei Naționale de Științe a Ucrainei (Lviv).

Tema comunicării: „Figura lui Taras Șevcenko în lucrările istorice și literare ale lui Ivan Franko“;

Volodymyr Mykytiuk, doctor în filologie, docent la Catedra de literatură ucraineană „Mychailo Vozneak“ din cadrul Universității Naționale „Ivan Franko“ din Lviv.

Tema comunicării: „Studii șevcenkologice în Galiția, în a doua jumătate a secolului al XIX-lea“;

Mariana Barabaș, doctor în filologie, secretar științific al Institutului „Ivan Franko“ al Academiei Naționale de Științe a Ucrainei (Lviv).

Tema comunicării: „Particularitățile genului compozițional și eidologic în ciclurile poetice „Psalmii lui David“ de T. Șevcenko și „Pe teme vechi“ de Ivan Franko“;

Iryna Moisei, redactor-șef al revistei literare „Naș holos“ (București).

Tema comunicării: „Taras Șevcenko în

paginile revistei literare „Naș holos“;

Mihai Traista, secretar de redacție al revistei literare „Naș holos“, președintele Asociației Cultural-Creștine „Taras Șevcenko“ (București).

Tema comunicării: „Taras Șevcenko în cinematografia ucraineană“;

Paul Dancu, Uniunea Democratică a Slovacilor și Cehilor din România, președintele organizației locale din Satu Mare.

Tema comunicării: „Taras Șevcenko și contemporanii săi europeni“;

Sándor Kereskényi, muzeograf, Muzeul Județean Satu Mare.

Tema comunicării: „Ideile pașoptiste în opera lui Taras Șevcenko și Petöfi Sándor“;

Vasile Moiş, membru de onoare al UUR.

Tema comunicării: „Influența organizației „Chiril și Metodieu“ asupra operei lui Taras Șevcenko“.

În cadrul simpozionului, doamna Alla Kendzera, secretarul Asociației „Ucraina - Lumea“, a acordat diplome domnului Buciuta Ștefan, președintele UUR, domnului Macioca Mihai, președintele UUR, filiala Satu Mare și doamnei Horvat Irina Liuba, pentru aportul personal deosebit la dezvoltarea colaborării ucrainenilor din străinătate cu Ucraina și pentru unirea forțelor ucrainene în lume. Diplomele au fost semnate de președintele asociației, Ivan Draci și secretara Alla Kendzera.

Menționăm că fiecare participant din Ucraina a oferit UUR, filiala Satu Mare mai

multe cărți dedicate lui Taras Șevcenko.

După masa de prânz a fost prezentat filmul „Cazacii din Kuban“.

Toți participanții la Simpozionul Internațional „Taras Șevcenko - un apostol al poporului ucrainean“ i-au solicitat președintelui filialei Satu Mare a UUR să publice, într-o ediție bilingvă, comunicările științifice prezentate.

În fine, duminică, 27 mai 2012, a avut loc o manifestare cultural-artistică la bustul lui Taras Șevcenko, situat în parcul de lângă catedrala „Adormirea Maicii Domnului“ din Satu Mare. Au depus coroane de flori: Consulatul Ucrainei la Suceava, invitații din Kiev și Lviv, Prefectura Satu Mare, Consiliul Județean, Consiliul Local și Primăria Satu Mare. Prefectul Eugeniu Avram a declarat, într-o scurtă alocuțiune, că organizatorii acestui eveniment știu să-și aprecieze valorile prin organizarea acestui grandios eveniment în cinstea marelui poet Taras Șevcenko, considerat un adevărat apostol al neamului ucrainean și a recitat câteva versuri din creația celui omagiat. Pe tot parcursul desfășurării lucrărilor simpozionului, a lansării cărții și a momentului cultural, televiziunile locale și ziariștii au luat mai multe interviuri. La finalul manifestărilor, a avut loc un scurt moment artistic susținut de corul din Rona de Sus și de elevii ai școlilor cu predare în limba ucraineană.

Mihai Macioca,
președintele UUR, filiala Satu Mare

Mariana Barabaș (Ucraina)

În orașul românesc Satu Mare cu o populație de o sută de mii de locuitori în care trăiește o comunitate ucraineană mică, de cca 500 de persoane, dar deosebit de activă, a avut loc în acest an, între 25 și 27 mai, Simpozionul Internațional „Taras Șevcenko - un apostol al poporului ucrainean“. Simpozionul a fost inițiat și organizat de filiala Satu Mare a Uniunii Ucrainenilor din România (președinte Mihai Macioca care este și prim-vicepreședinte al UUR) în colaborare cu Institutul „Ivan Franko“ al Academiei Naționale de Științe a Ucrainei al cărui director, Evhen Nachlik, a asigurat participarea referenților ucraineni.

Acțiunea s-a desfășurat la Muzeul Județean de Istorie din Satu Mare cu sprijinul binevoitor al autorităților române. Partea de început a simpozionului a fost deschisă de prefectul județului Satu Mare, Eugeniu Avram. Participanții la simpozion au fost salutați în numele Consulatului General al Ucrainei la Suceava, de consulul Vasyl Nerovnyi. A luat cuvântul deputatul în Parlamentul României, Erdei István, care a transmis salutul președintelui Consiliului Județean Satu Mare, Arpad Csehi, și al primarului Iuliu Ilieș, precum și scuzele acestora pentru că nu pot participa la simpozion. Mai târziu, în pofida agendei sale încărcate, președintele Arpad Csehi a venit la simpozion și i-a salutat personal pe organizatori și participanți. Președintele secretariatului Asociației „Ucraina-Lumea“, Alla Kendzera, a făcut cunoscut faptul că președintele Uniunii Ucrainenilor din România, dl Ștefan Buciuta, președintele filialei Satu Mare a UUR, Mihai Macioca, și secretarul general al UUR, Liuba Irina Horvat, au fost distinși pentru contribuția importantă la dezvoltarea colaborării între ucrainenii de pretutindeni cu Ucraina și pentru unirea tuturor forțelor ucrainene din lume. Salutând apropierea culturală ucraineano-română, participanților la simpozion li s-a adresat directorul general al Muzeului Județean de Istorie Satu Mare, Liviu Marta.

La activitățile de cinstire a memoriei lui Taras Șevcenko au mai fost prezenți oaspeți de

Simpozionul Internațional „Taras Șevcenko - un apostol al poporului ucrainean“

onoare, precum consilierul pe probleme de învățământ în limba minorităților naționale de pe lângă Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului din România, Elvira Codrea, prim-vicepreședintele UUR și președintele filialei Maramureș a UUR, Miroslav Petrețchi, prim-vicepreședintele UUR și președintele filialei Suceava a UUR, Ioan Bôdnar.

La simpozion au fost prezentate comunicări științifice de către 13 participanți din Kiev, Kirovohrad și Lviv. Institutul de Literatură „T.H. Șevcenko“ al Academiei Naționale de Științe a Ucrainei a fost reprezentat de cercetătorul științific principal din cadrul Sectorului de șevcenkologie, Volodymyr Movceaniuk, cu comunicarea „Motive existențialiste în ciclul «În cazemată» de Taras Șevcenko“ în care atenția autorului este concentrată asupra analizei acestui ciclu ca unitate artistică și asupra problemei interpretării filosofice a tragismului existenței umane. Un caracter teoretico-constructiv a avut comunicarea profesorului de la Catedra de filologie ucraineană a Universității Naționale de Lingvistică din Kiev, Teteana Meizerska, „Tipologia gândirii imaginative a lui Taras Șevcenko“ în care autoarea propune, pe baza poeziei șevcenkiene, o tipologie originală a gândirii imaginative (expresivitate onirică, imaginație reconstructivă, imaginație constructivă și tipul autoprofecic de expresivitate). Șeful Catedrei de literatură ucraineană a Universității Pedagogice de Stat „Volodymyr Vynnychenko“, Hryhori Klocek, a interpretat și a sistematizat într-o manieră nouă factorii de formare a națiunii în poezia lui Șevcenko (tema comunicării: „Ideea națională ca dominantă a operei lui Șevcenko“). Catedra de istorie a lite-

raturii ucrainene și șevcenkologie a Universității Naționale „Taras Șevcenko“ din Kiev a fost reprezentată de tinerii șevcenkologi Anna Hudyma și Anna Șkrabaliuk. În comunicarea Annei Hudyma „Metatextul semnificativ al poemelor lirico-epice ale lui Taras Șevcenko“ au fost evidențiate principalele dominante semantice ale operelor poetului cu problematică etico-morală.

În comunicarea Annei Șkrabaliuk „Fenomenul libertății în opera lui Taras Șevcenko“, individualitatea omului de artă este construită prin prisma tipurilor de libertate ca cea fizică, socială și națională (variante ale libertății exterioare) și morală și spirituală (variante ale libertății interioare).

Figurile și motivele religioase ca obiect de cercetare au fost dominante în comunicările cercetătorilor Institutului „Ivan Franko“ al Academiei Naționale de Științe a Ucrainei. Directorul acestui institut, Evhen Nachlik, a analizat în comunicarea „Maria“ (Fecioara Maria, Maica Domnului, Maica lui Dumnezeu) imaginea Mariei din opera lui Taras Șevcenko sub trei aspecte: religios-simbolic, istoric și antropologico-psihologic. Cercetătorul științific principal Oksana Nachlik, a citit „Cobzarul“ ca pe o Evanghelie creștină potrivită nu numai pentru nevoile timpului său, descoperind în Șevcenko, pentru grija sa față de omul simplu, drept cel mai elocvent urmaș al lui Isus Hristos (titlul comunicării: „Vestea Bună de la Taras Șevcenko: cuvânt de apărare pentru cei săraci și umiliți“).

(Continuare în pagina 8)

Secretarul științific Mariana Barabaș în comunicarea „Particularitățile genului compozițional și eidologic ale ciclurilor poetice „Psalmii lui David“ de Taras Șevcenko și „Pe teme vechi“ de Ivan Franko a realizat o analiză comparativ-tipologică a particularităților poetice prezente în psalmii biblici din ciclurile lui T. Șevcenko și I. Franko.

În comunicarea „Taras Șevcenko în discursul teoriei poeziei“ cercetătorul științific principal al Institutului „Ivan Franko“ al Academiei Naționale de Științe a Ucrainei, Ivan Luciuk, a demonstrat cu argumente de specialitate faptul că versificația lui Șevcenko a creat paradigma dezvoltării în continuare a poeziei ucrainene.

Obiectul cercetărilor cuprinse în comunicarea șefului Sectorului de frankologie al Institutului „Ivan Franko“ al Academiei Naționale de Științe a Ucrainei, Mykola Lehkyi, („Figura lui Taras Șevcenko în lucrările istorico-literare ale lui Ivan Franko“) și în cea a docentului Catedrei de literatură ucraineană „Academicianul Mychailo Vozneak“ a Universității Naționale „Ivan Franko“ din Lviv, Volodymyr Mykytiuk („Studii șevcenkologice în Galiția în a doua jumătate a secolului al XIX-lea“ a fost creația lui Șevcenko în discursul privitor la teoria literaturii. Prima dintre ele demonstrează faptul că creația lui Șevcenko ca poet original a constituit un etalon în formarea valorilor artistico-estetice ale creației lui Franko. Concentrându-și atenția asupra activității lui Omelean Ohonovskyi, unul dintre inițiatorii șevcenkologiei în Galiția, V. Mykytiuk a scos în evidență compromisul ce a existat în acea vreme între cele două școli: clasică (filologică, formal-estică) și istorică, reprezentată de Franko și Drahomanov.

Șeful Catedrei de folclorică ucraineană „Filaret Kolessa“ a Universității Naționale „Ivan Franko“ din Lviv, Vasyl Ivașkiv, a realizat în comunicarea sa „Dramaturgia în patrimoniul creației lui Taras Șevcenko“, o analiză minuțioasă a dramei „Nazar Stodolea“, a clarificat unele probleme neelucidate legate de istoria scenică, de împrejurările în care a fost scrisă și publicată aceasta, a scos în evidență particularitățile naturii genului ei literar și a prezentat unele observații comparative interesante (în special cu „Natalka Poltavka“ a lui I. Kotlearevskyi).

Șeful Catedrei de filologie ucraineană și culturologie a Academiei de Avocatură a Ucrainei, Teteana Kononciuk, abordează, în comunicarea sa intitulată „Tema șevcenkiană în nuvela „Pietrele de sub coasă“ de Olha Mak și în romanul „Veneticii“ de Vasyl Zacharcenko“, problema moștenirii temelor și motivelor șevcenkiene în proza realistă ucraineană despre Holodomor.

Din partea română, redactorul-șef al revistei „Naș holos“, Iryna Moisei, a prezentat o comunicare informativă (tema: „Taras Șevcenko în paginile revistei literare „Naș holos“). Comunicările președintelui organizației locale Satu Mare a Uniunii Democratice a Slovacilor și Cehilor din România, Paul Dancu „Taras Șevcenko și contemporanii săi europeni“, directorului Direcției Județene Satu Mare pentru Cultură, Culte și Patrimoniu Național, George Vulturescu „Taras Șevcenko și Mihai Eminescu: doi scriitori, două destine, creatori ai limbii ucrainene și limbii române“ și cercetătorului științific al Muzeului Județean Satu Mare, Sándor Kereskényi „Ideile pașoptiste în opera lui Taras Șevcenko și Sándor Petöfi“ au avut un caracter comparativ-tipologic. O atenție deosebită a suscitat încercarea de sintetizare și sistematizare a materialelor cinematografice despre

Șevcenko pe care a făcut-o în comunicarea sa „Figura lui Taras Șevcenko în cinematografia ucraineană“ vicepreședintele filialei București a UUR, președintele Asociației Cultural-Creștine „Taras Șevcenko“, Mihai Traista.

Între referenții români s-a numărat și avocatul din Satu Mare, Vasile Moiş (autorul actualii steme de stat a României) care a interpretat într-o manieră nouă rolul membrilor Societății „Chiril și Metodi“ în formarea geniului creator al lui Șevcenko (titlul comunicării: „Influența Societății „Chiril și Metodi“ asupra operei lui Taras Șevcenko“).

Lucrările simpozionului au fost moderate de Ivan Dubovyci, ucrainean originar din România, membru corespondent al Academiei Naționale de Silvicultură al Ucrainei, adjunct al directorului Institutului de Economie Ecologică al Universității Naționale de Silvicultură a Ucrainei.

Comunicarea între oamenii de știință ucraineni și români a fost asigurată prin eforturile traducătorilor Serhi Hakman (Cernăuți, Ucraina) și Ivan Chideșciuc (județul Suceava, România).

Partea română a prezentat, în cadrul simpozionului, ediția bilingvă a „Cobzarului“ lui Taras Șevcenko (traducere în română de Ion Cozmei), iar cea ucraineană - cele mai noi și mai semnificative ediții despre Taras Șevcenko, mai ales ale Catedrei de istorie a literaturii ucrainene și șevcenkologie a Universității Naționale „Taras Șevcenko“, ale cărei publicații au fost predate fondului Uniunii Ucrainenilor din România de către Vasyl Ivașkiv.

Prezentarea lucrărilor Institutului „Ivan Franko“ al Academiei Naționale de Științe a Ucrainei, înființat în 2011, pe scheletul Secției din Lviv a Institutului de Literatură „Taras Șevcenko“ al Academiei Naționale de Științe a Ucrainei s-a adresat atenției mai largi a diasporei ucrainene din România. Directorul acestuia, Evhen Nachlik, a prezentat și a donat fondului

Participanți la simpozion lângă bustul lui T. Șevcenko

UUR o serie de lucrări individuale și monografii colective despre Franko, Șevcenko, Kuliș etc. Vasile Moiş i-a felicitat pe oamenii de știință ai Institutului „Ivan Franko“ nou-creat pentru rezultate importante.

Participanții la Simpozionul Internațional au vizionat cu interes două filme documentare („Taras“ și „Cazacii din Kuban“) ale regizorului Valentyin Sperkaci, laureat al Premiului Național „Taras Șevcenko“, care a venit la simpozion ca delegat al Asociației pentru relațiile ucrainenilor din străinătate cu Ucraina „Ucraina-Lumea“, însoțit de șefa Secretariatului acestei asociații, Alla Kendzera. În timpul vieții sale, regizorul a realizat aproape 20 de filme, cele mai importante fiind „Pământul strămoșilor mei“ (1982), „Taras“ (1989), „Hristos a înviat“ (1991) etc. Filmul „Taras“ a fost turnat după scenariul scris de Ivan Dziuba și Pavlo Movcean. La baza filmului se află procesul de realizare de către Șevcenko-pictorul a unui

Dna Iryna Moisei își prezintă comunicarea

dintre tablourile sale (autoportretul care îl reprezintă pe Șevcenko tânăr cu o lumânare), pictat în tinerețe și apoi pierdut și pe care încearcă să-l reconstituie la maturitate.

Programul simpozionului s-a încheiat, la 27 mai, printr-o manifestare culturală desfășurată lângă bustul lui Taras Șevcenko la care au participat reprezentanți ai autorităților din Satu Mare: prefectul județului Satu Mare, Eugeniu Avram, adjunctul președintelui Consiliului Județean, Adrian Ștef, și primarul Iuliu Iliș. Eugeniu Avram a rostit un cuvânt de salut și a citit în română poezia lui Șevcenko „Suspină Niprul...“ după care s-au înscris la cuvânt consulul Vasyl Nerovnyi și oaspeți din Ucraina - prof. Evhen Nachlik, prof. Hryhori Klocek (care a citit poezia „Rugăciune“), Ivan Dubovyci și Vasile Moiş, membru de onoare al UUR. Ucrainenii din România și-au manifestat un respect profund și dragoste față de cuvântul lui Șevcenko. Deosebit de emoționante au fost momentele în care eleva Liceului „Taras Șevcenko“, Patricia Popovici, a recitat un fragment din poemul „Maria“, precum și cântecele pe versurile lui Șevcenko interpretate cu măiestrie de corul „Vocile Ronei“ din satul Rona de Sus, județul Maramureș (conducător și dirijor Geta Petrețchi).

Întreaga acțiune cultural-științifică s-a constituit într-un bun exemplu al modului în care ne putem îmbogăți reciproc prin posibilitatea de a evalua în condițiile de astăzi, cuvintele lui Șevcenko mereu vii și deschise spiritului unui ucrainean.

După câteva zile de la încheierea simpozionului, am primit o veste plăcută: conducerea Fondului Național „Taras Șevcenko“, în ședința sa din 6 iunie 2012 desfășurată la Kiev, a adoptat în unanimitate hotărârea de a acorda dlui Mihai Macioca Premiul Fondului „Doar în casa ta-i dreptatea, forța, libertatea“ pe 2012 pentru munca sa plină de abnegație

în domeniul culturii ucrainene, pentru activitatea susținută în organizarea vieții culturale-educative și civice a ucrainenilor din România. Merită subliniat faptul că din inițiativa și prin participarea activă a lui Mihai Macioca, Consiliul Județean și Local Satu Mare au alocat fonduri pentru ridicarea bustului lui Taras Șevcenko în acest oraș, prilej cu care dl Macioca a publicat cartea „Dezvelirea bustului lui Taras Șevcenko la Satu Mare“ (2009). Mihai Macioca a participat activ și la ridicarea bustului lui Taras Șevcenko în alt oraș din România - Tulcea, a inițiat introducerea studiului limbii ucrainene în satul Micula (județul Satu Mare), a organizat numeroase acțiuni dedicate memoriei lui Taras Șevcenko, Holodomorului și Zilei Constituției Ucrainei, simpozioane, manifestări culturale interetnice etc.

Traducere de Ion ROBCIUC

Congresele morhaniste îmi aduc aminte de celebrul roman al lui Venedikt Erofeev „Moscova - Petușki“ în care câțiva alcoolici se adună și fac plenare, aleg conducerea, dezbăt orarul cărciumilor, emit și un decret care o obligă pe *tiotea* Șura din Polomi să deschidă magazinul la șase dimineața.

Congresmenii lui Morhan fac la fel: schimbă, falsifică, emit, demit și mint de îngheață apele în luna lui cupitor. Când au ceva de rezolvat pun de un congres, - un fel de „hop și apare mitică!“ și dintr-o dată UDUR se preface în UUR, Morhan în prim-vicepreședinte, Bodnar în țap ispășitor, iar marmota învelea ciocolata în staniol...

Dar nu trec multe mori pe Siret și în frumoasa Bucovină, în loc de cuc bată-l vina, cântă din nou fanfarele udurului uurizat, congresmenii

Joi, 28 iunie 2012, a sosit la Iași conducerea Federației Internaționale de Popice (NBC) din Germania în următoarea componență: Siegfried Schweikardt (președintele NBC), Peter Richter (secretarul general al NBC) și Georg Barth (membru în Comisia juridică din WNBA). La solicitarea organelor locale și, respectiv, a domnului Dan Teodorescu, din conducerea clubului sportiv CFR Iași, la primirea delegației oficiale a participat și dl Daniel Serdenciuc, vicepreședintele filialei Iași a UUR. La sosire dl Siegfried Schweikardt (președintele NBC) a transmis un salut conducerii municipiului nostru în anul în care Iașul a devenit oraș european al sportului și a declarat că au venit la Iași, la invitația clubului CFR Iași, pentru a discuta și problema extinderii sportului popicelor atât la noi în țară și în special în județul Iași unde, se

Aspect de la festivitatea de premiere

pare, se mai practică acest joc, cât și în Republica Moldova și Ucraina, acolo unde se joacă, în prezent, doar bowlingul.

În zilele de vineri și sâmbătă, la 29 și, respectiv, 30 iunie, la arena CFR Iași, conducerea NBC a participat la Trofeul Municipiului Iași la popice, alături de conducerea Federației Române de Popice-Bowling, de reprezentanți din Republica Moldova și Ucraina, de sportivi profesioniști și amatori din România, Germania, Ucraina și Republica Moldova. Competiția de pe arena CFR Iași a fost o manifestare-unicat în România, până la această dată, în sportul popicelor! Sportivii români profesioniști participanți la competiția de pe arena CFR au reprezentat cluburile CFR Olimpia ACB Iași, CS Vlădeni Plus, Electro Koracell Tg. Mureș, Siderurgica Hunedoara, Inter Petrița și ICMRS Galați, dar la competiția ieșeană au luat parte și sportivele Andreea Ciocârlan (care de două sezoane evoluează pentru formația germană Dreiflusse Bosna Passau) și Irina Paiu (din Republica Moldova, care și-a făcut în trecut junioratul la formația CFR Olimpia ACB Iași),

Câte interese, atâtea congrese...

morhaniști mai pun de un congres, iar Morhan devine președintele unei uniuni cu acte false în regulă...

Nu m-ar mira deloc ca la următorul congres să-l demită pe Ștefan cel Mare și Sfânt de pe soclu să se urce în locul lui și să spună: „Io, Morhan voievod!..“ și pe deasupra să dovedească cu acte că Moldova e a lui și nicidecum a „urmașilor urmașilor voștri...“

Stimați congresmeni - primari, preoți, cărturari și farisei!

De ce nu îl lăsați în pace pe Morhan?...

Profitați de bunătatea lui naivă și vă distrați pe banii lui, nu vă gândiți nicio clipă că omul are familie... În loc să vă faceți vouă chiolhanuri, să vă plimbe cu autocare și să vă umple burțile

cu bucate și vinuri alese, ar putea face ceva mai util societății, nu v-ați gândit la asta?...

Rușine, domnilor! Vă gândiți doar la banii UUR-lui.

Ce ați face cu ei, azil de bătrâni cum spune falsul vostru secretar general?

Treziți-vă, numărați până la treizeci, repetați cu voce tare „Ana are mere...“ și lăsați toată grija schitului în seama arhimandritului, adică în grija președintelui Ștefan Buciuta și a adevăratei conduceri a UUR, care fie că vrem, fie că nu vrem, au fost aleși de comunitate la ultimul congres adevărat, nu la tot felul de congresele morhaniste.

Mihai TRAIȘTA

Trofeul Municipiului Iași la popice

precum și sportivi amatori printre care s-a numărat și o echipă constituită din studenți din Ucraina și reprezentanți ai filialei Iași a UUR, care a reprezentat Ucraina și, respectiv, UUR la aceste întreceri.

Turneul a fost precedat de un program de o înaltă ținută artistică, prezentat de tinerii de la Clubul de Dans Sportiv Nikons Iași, sub conducerea președintelui Mariana Niculiță, de membrii cenanului

muzical „Spune ceva“ de la Ateneul Tătărași, sub conducerea lui Teodor Munteanu și a actorului și regizorului Emil Gnatenco.

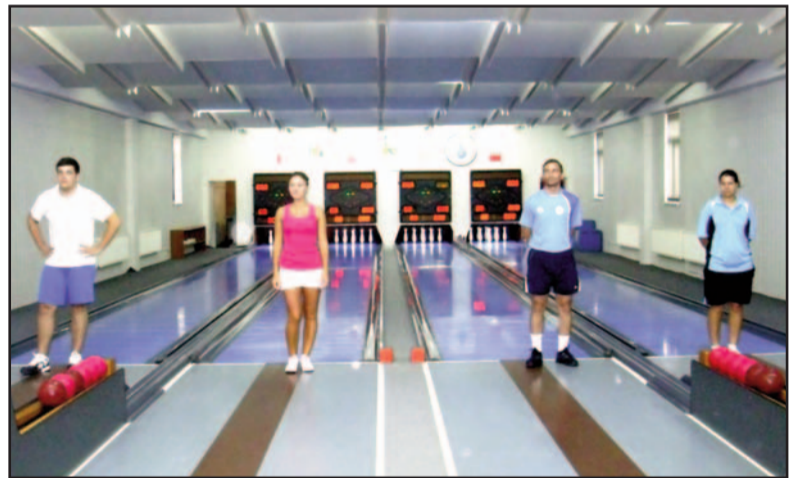
În fața unui public numeros, au adresat un salut clubului CFR Iași - organizatorul competiției, germanii Siegfried Schweikardt, Peter Richter și Georg Barth, din partea Federației Internaționale de Popice (NBC și WNBA), Elena Pană și Constantin Stamatescu, din partea FR Popice-Bowling, Ciprian Parasciv - director executiv DJST Iași, Neculai Vițelaru - președintele Patronatului Întreprinderilor Mici și Mijlocii din Iași, Ionel Popa - consilier pe probleme sportive la Primăria Municipiului Iași, Daniel Serdenciuc - vicepreședintele Uniunii Ucrainenilor din România - filiala Iași, Seres Șandor - antrenor emerit la CS Electromureș Romgaz Tg. Mureș, dar și sportiva Irina Paiu, din Republica Moldova.

La conferința de presă din 29 iunie 2012, ce a avut loc la baza sportivă CFR Iași, s-a menționat că NBC va coopera cu factorii de

decizie din România pentru construirea la Iași și, respectiv, la București, prin proiecte europene, a două arene moderne de popice cu 8 piste de joc, iar clubul CFR Iași dorește să debuteze în viitorul campionat al juniorilor și cu echipa a doua, formată doar din sportivi din Ucraina și etnici ucraineni, pentru a extinde, astfel, sportul popicelor în țara vecină.

La arena de popice CFR Iași, unde, pe parcursul a două zile, au concurat 80 de sportivi amatori și profesioniști la prima ediție a Trofeului Municipiului Iași, postul Radio România Iași a dedicat emisiunea sportivă de sâmbătă, pe parcursul a două ore, clubului sportiv CFR Iași, la 10 ani de existență. Sub coordonarea realizatorului Valeriu Ștefan și a redactorilor sportivi Mircea Ungureanu, Gheorghe Șoană, Liviu Suceveanu și Dan Teodorescu, pe lungimile de undă ale postului ieșean de radio s-au discutat lucruri extrem de interesante cu conducerea Federației Internaționale de Popice din Germania, cu conducerea Federației Române de Popice-Bowling de la București, cu antrenorii și sportivii de la secțiile ceferiste de popice, tenis de câmp, box, haltere și culturism.

În ziua de 29 iunie 2012, filiala Iași a UUR

a avut plăcerea și bucuria să primească la sediul filialei conducerea Federației Internaționale de Popice și câțiva reprezentanți din partea organizatorilor ieșeni. A fost o discuție interesantă prin care ni s-a solicitat sprijinul să ne implicăm în medierea discuțiilor și negocierilor de atragere a echipelor de tineri popicari din Ucraina la materializarea proiectelor menționate.

Față de aceste solicitări am răspuns că în limita mandatului ce-l avem și a posibilităților noastre ne vom implica în acest proiect.

Credem că și prin acest demers filiala Iași a UUR a câștigat noi prieteni și o recunoaștere din partea organelor locale privind implicarea noastră în activitățile cultural-sportive ale municipiului și, respectiv, județului Iași.

Victor HRIHORCIUC

Lupta pentru libertate, identitate și independență a Republicii Populare Ucrainene în perioada 1917-1921

(Urmare din numărul 205/206)

Drept răspuns, hatmanul P. Skoropadskyi a emis o lege, la 29 iunie 1918, prin care a acordat dreptul conducătorilor guberniilor să interzică întrunirile zemstvelor regionale, iar sarcinile acestora să fie preluate de radele regionale subordonate statului ucrainean.

O altă manifestare de masă împotriva autorității hatmaniste a fost greva generală a feroviarilor din Ucraina care a durat între 14 iulie și 20 august 1918 și la care au luat parte cca 200.000 de persoane.

Și țărănimea ucraineană era nemulțumită de politica agrară promovată de Skoropadskyi, care la 15 iunie 1918 a promulgat o lege privind predarea cerealelor către stat, în care scop a fost înființat un birou special de coordonare a acestor activități.

O altă lege aprobată de Rada miniștrilor Statului Ucrainean, la 1 iulie 1918, a limitat drepturile de a participa la viața politică a militarilor activi și a celor care au satisfăcut stagiul militar.

Pentru a opri declanșarea și participarea la greve de orice natură, hatmanul P. Skoropadskyi a reînnoit, la data de 19 iulie 1918, legea emisă de guvernul țarist la 2 decembrie 1905 prin care se pedepsește organizarea și participarea la greve.

La începutul lunii iulie 1918, Uniunea Națională de Stat Ucraineană (aservită guvernării hatmaniste) a fost transformată în Uniunea Națională Ucraineană. La această uniune au aderat toate partidele republicane și diverse organizații obștești (politice, culturale ș.a.). Cu acest prilej a fost adoptat Statutul Uniunii în care s-a prevăzut ca Ucraina să devină stat independent cu un parlament care să aibă dreptul de a emite legi.

Această hotărâre a Uniunii s-a opus hatmanului P. Skoropadskyi de a dispune de toată puterea legislativă și administrativă în Statul Ucrainean.

În fruntea Uniunii respective a fost ales A. Nikolski, iar de la 18 septembrie 1918 acesta a

fost înlocuit cu A. Vynnycenko care a făcut parte din primul Secretariat General al Radei Centrale Ucrainene (iunie 1917), deținând funcția de secretar general.

Comitetul Central Revoluționar Ucrainean, care activa în ilegalitate la Kiev, a emis la 5 august 1918 Ordinul nr. 1 privind începerea insurjecției armate împotriva puterii hatmaniste și a trupelor de ocupație germane.

Ura împotriva trupelor germane a ajuns la punctul culminant, fapt care s-a soldat cu împușcarea, la 30 iulie 1918, de către socialistul-revoluționar B. Donskoi a comandantului suprem al trupelor germane în Ucraina - generalul Einhorn. Acesta a fost judecat și spânzurat în prezența publicului la 10 august 1918.

Pentru a strânge relațiile cu Germania, hatmanul P. Skoropadskyi a făcut o vizită oficială în această țară timp de 13 zile (4-17 septembrie 1918).

Hatmanul P. Skoropadskyi s-a întâlnit la Kiev la data de 5 octombrie 1918 cu reprezentanții Uniunii Naționale Ucrainene (V. Vynnycenko, A. Nikolski și F. Șveț) cu care prilej au discutat despre perspectivele colaborării între hatman și Uniunea Națională Ucraineană.

Ca urmare, la mijlocul lunii octombrie 1918, Uniunea Națională Ucraineană a prezentat o Declarație despre situația internă și externă a Ucrainei, în care sublinia că „numai un Cabinet de Miniștri de coaliție națională democratică provizorie are dreptul până la instaurarea puterii populare legitime să fie în fruntea statului. Cele mai importante sarcini stabilite de Uniune pentru Cabinet au fost: reforma agrară, asigurarea libertăților democratice, pregătirea legii electorale, unirea într-un singur stat a tuturor pământurilor ucrainene.

Către sfârșitul anului 1918, situația în Germania a devenit explozivă. Din cauza înfrângerilor suferite de trupele germane pe frontul de vest și a situației grele cu care se confruntă populația din Germania, în perioada 3-10 noiembrie 1918 a avut loc revoluția burghezo-democratică.

În această situație regele Wilhelm al II-lea a renunțat la tron și a fugit în Olanda.

Date fiind evenimentele din Germania, la Copenhaga (capitala Danemarcei), a avut loc, la 11 noiembrie 1918, semnarea tratatului privind încetarea războiului între Germania și țările Antantei, fapt care a însemnat de facto încheierea Primului Război Mondial. Acest eveniment l-a determinat pe comandantul suprem al frontului german de est să ordone evacuarea trupelor germane din Ucraina. Sătui de război, soldații germani au format la Kiev, la 12 noiembrie 1918, Marea Radă a soldaților germani, care a hotărât adoptarea neutralității și neamestecul în treburile interne ale Ucrainei.

Ținând seama de situația creată, Uniunea Națională Ucraineană în ședința secretă pe care a avut-o la Kiev, la 13 noiembrie 1918, a ales un nou organ de conducere, denumit Directorat. În acest organ revoluționar au intrat V. Vynnycenko ca președinte și Symon Petliura, I. Sveț, A. Makarenko, P. Andrievskyi ca membri. Ca să iasă din situația în care se afla, hatmanul P. Skoropadskyi a format, la 14 noiembrie 1918, un nou guvern, prorus în frunte cu S. Gherbel, din care făceau parte 15 miniștri. În același timp, hatmanul a înștiințat cetățenii ucraineni despre sfârșitul Războiului Mondial care dus la crearea unei noi situații internaționale și că Ucraina nu va face nicio uniune cu Rusia bolșevică.

Drept urmare, Cabinetul de Miniștri hatmanist condus de S. Gherbel a dat o declarație privind sarcinile sale imediate: alianța cu Rusia Albă pe principiul federativ, respectarea drepturilor Ucrainei în ceea ce privește conducerea statului; autonomia teritorială; lupta împotriva anarhiei și a bolșevicilor; reforma agrară și emiterea unei legi în legătură cu alegerea Dietei de Stat.

(Continuare în numărul următor)

Mihai POCORSCHI

ILIE MICHITEI In memoriam

Niciodată nu mă voi împăca cu gândul că nu-l voi mai putea întâlni pe cel care mi-a fost cel mai apropiat prieten. După o grea și îndelungată boală la 4 iulie 2012, a plecat dintre noi Ilie, lăsând o durere veșnică în sufletele celor care l-au cunoscut pentru activitatea și omenia sa.

Ilie Michitei s-a născut la 24 iulie 1937 în comuna Șerbăuți, județul Suceava, într-o familie de oameni gospodari, care i-au insuflat dragostea pentru muncă. Aici și-a petrecut copilăria și a urmat școala elementară. Și-a continuat studiile la Liceul Ucrainean din Siret. După absolvirea acestuia în anul 1955, a fost învățător-suplinitor în satul Valea Boului, astăzi Paltinu. Acolo a cunoscut-o și s-a îndrăgostit de viitoarea sa soție - Dana.

În 1957, a intrat la Universitatea București, Facultatea de Filologie, Secția limba și literatura ucraineană, pe care a absolvit-o în

1962. A fost unul dintre studenții serioși și conștiincioși, fiind bursier întreaga perioadă a studenției. Era un împătimit cititor al literaturii ucrainene, române și universale.

În anul 1960, se căsătorește cu iubita sa Dana, trăind întreaga viață în pace și armonie. Din această căsnicie fericită s-au născut cei doi copii: Larisa și, mai târziu, Bogdan, pe care i-a iubit și i-a educat pentru a deveni oameni serioși, utili societății. Cu rezultate deosebite la învățătură amândoi sunt astăzi ingineri. Fiecare și-a format o familie încheată, dăruindu-le bunicilor câte un nepot. Bunica Dana i-a învățat să citească și să scrie în limba ucraineană.

După absolvirea facultății, a devenit profesor de limba și literatura ucraineană la Liceul Ucrainean din comuna Moldovița, județul Suceava. Citind foarte mult, acest lucru l-a ajutat în munca de zi cu zi de la catedră. Cu toate

acestea zilnic își pregătea fiecare lecție în parte. De aceea, ele de multe ori depășeau granițele manualului, captau interesul elevilor, lucru care se reflecta în stima și respectul de care se bucura profesorul.

În 1978, pleacă din comuna Moldovița, unde, din anul 1962, a fost directorul liceului, calitate în care a dat dovadă de spirit deosebit în gospodărirea acestei unități școlare și de exigență în pregătirea viitorilor absolvenți. S-a mutat la Câmpulung Moldovenesc de unde zilnic a făcut naveta în comuna Frumosu, unde a predat limba și literatura română, la școala generală din localitate, folosindu-se de a doua specialitate obținută în facultate cu aceeași conștiinciozitate. Și aici elevii și părinții lor l-au îndrăgit pentru darul deosebit de a transmite cunoștințele ce le-au folosit în viață. A fost apreciat nu numai de cei amintiți, ci și de forurile județene din domeniul învățământului. Aceasta s-a concretizat prin numirea sa în comisiile de admitere în licee și la bacalaureat.

S-a mândrit întreaga viață cu rădăcinile sale și cu limba maternă. Niciodată nu s-a dezis de ele. Și după pensionare se interesa de

limba ucraineană și de starea acesteia la ea acasă, în Ucraina.

Deseori, îmi trimitea casete, discuri, DVD-uri cu minunate cântece populare ucrainene, primite de la fiica sa, care călătorea peste hotare în probleme de serviciu. Printre cadourile aducea părinților din Ucraina și cântece ucrainene. Răposatul le asculta, și le multiplica trimițându-le prietenilor.

Toți cunoscuții l-au apreciat pentru seriozitatea manifestată în întreaga viață, putând fi considerat UN OM ADEVĂRAT. Trista veste a îndurerat nu numai familia, ci și pe toți cunoscuții, colegii de muncă din perioada de activitate și pe prieteni.

Să-ți dea Dumnezeu odihnă meritată, să-ți fie țărâna ușoară, Ilie, pentru că vei rămâne în veci în memoria celor care te-au cunoscut, prețuit și iubit. Oameni ca tine sunt tot mai puțini printre noi.

Familia Virgil RIȚCO

Revedere după 60 de ani

Sâmbătă, 30 iunie 2012, a avut loc la Școala cu clasele I-VIII „Petru Mușat” din Siret o emoționantă întâlnire a absolvenților Școlii Pedagogice Mixte din Siret, secția română și ucraineană, precum și a absolvenților Școlii Medii Tehnice de Administrație Economică, promoția 1952.

La această întâlnire au fost invitați și câțiva reprezentanți ai promoțiilor acestor școli din anii 1950, 1951, 1953 și 1954 atât de la secțiile române, cât și de la cele ucrainene. Organizatorii acestei întâlniri au fost prof. Mircea Mihalea, din Câmpulung Moldovenesc, prof. Marian Salahub Filimon din Iași, originar din Siret și economistul Nicolae Bărbuță. Întâlnirea a avut loc în fața Școlii „Petru Mușat”, la ora 11, fiind precedată de un tedeum ecumenic al tuturor cultelor la Biserica „Sfântul Ioan Botezătorul” din Siret în memoria profesorilor și colegilor plecați în veșnicie. Slujba de pomenire a fost oficiată de familia preoților Mierlă. La ora 12, s-a intrat în cancelaria profesorilor de la Școala „Petru Mușat” pentru ora amintirilor. La începutul orei amintirilor s-a păstrat un moment de reculegere pentru cei plecați în veșnicie. Au răspuns prezent la această întâlnire următorii foști absolvenți ai Școlii Pedagogice Mixte din Siret - secția română: Minodora Beldianu, Viorel Coroliuc, Nicolae Fercală, Eleonora Gherasim, Georgeta Gheorghian, Silvia Ivanov, Teodor Lulciuc, Filon Lucan, Iosefina Mateiciuc, Mircea Mihalea, Ehor Platec, Maria Plămadă, Silvia Pânzaru, Marian Salahub Filimon, iar de la secția ucraineană Iuliana Steiciuc și Leontina Surmei.

De la Școala Medie Tehnică de Administrație Economică au fost prezenți Nicolae Bărbuță, Dumitru Grigoraș, Nicolae Mateiciuc și Emilia Ștubianu. Invitații promoției 1950 au fost Ecaterina Brebău, Gheorghe Costiuc și Eugenie Maidaniuc. De la promoția 1951 s-au prezentat Erna Butrei, Drob Enache, Viorica Filip și Rene Ursuleanu, iar de la promoția 1953, secția română au fost prezenți Iancu Breabăn, Exelia Zvolinschi și E. Giuraniuc. Promoția 1954, secția ucraineană Nicolai Maidaniuc.

Toți cei care au luat cuvântul au rememorat diverse secvențe din viața lor de elev sau din cea extrașcolară. Toți au obținut rezultate bune la învățatură datorită unui corp profesoral condus cu profesionalism de directorii școlii, prof. Dușceac Gheorghe, Bujoreanu Valerian și Iaricevschi Bogdan.

Mircea Mihalea a vorbit cu cuvinte alese la adresa regretatului prof. diriginte, Popescu Constantin, de la care a învățat adevărata limbă română, iar cu durere în suflet a pomenit de regretatul lor coleg Victor Ursachi, unul dintre organizatorii de altădată a întâlnirilor și a citit o invitație scrisă de Victor care sună așa:

„Vârsta biblică - am trecut-o!

Ce urmează-i amăgire...

Răspunde chemării noastre:

Vino la această întâlnire!

Pentru cei ce-am rămas,

revederea-i mângâiere...

Așa a fost să ne fie viața: În rest...

E tăcere.“

Negostineanul Dumitru Grigoraș, domiciliat în București după absolvirea ISE în 1956, a mulțumit organizatorilor pentru reușita acestui eveniment, evocând personalitatea unui coleg dispărut, economistul Emilian Drehuță, autorul unor valoroase lucrări de specialitate, dar și a unor evocări emoționante despre anii de școală de la Siret și ISE București.

Domnul prof. Marian Salahub Filimon și-a adus aminte cum regretatul prof. diriginte Constantin Popescu, profesor de română, l-a îndrumat la Institutul de Cultură Fizică din București. Domnul Salahub a arătat că după absolvire, majoritatea colegilor având o calificare confirmată, s-au încadrat în producție ca învățători, contabili, funcționari în unitățile administrative ale județului, iar o parte și-au continuat studiile în învățământul superior, devenind profesori, economiști, finanțiști. Acum la acest ceas aniversar, a spus dl Salahub, să ne amintim de corpul profesoral care ne-a călăuzit pașii spre învățatură și profesie:

Absolvenții promoției 1952 din Siret

Balașescu Radu - limba rusă, Belța Vasile - educație fizică, Bujoreanu Valerian - istorie, Cliveț Gheorghe - igienă, Camil Iacob - istorie, Klymenko Natalia - limba ucraineană, Gadiuță Niculina - pedagogie, Gheorghian Elena -

geografie, Weinrauch Elfride - matematică, Popescu Constantin - limba română, Petrașciuc Alexandru - limba rusă, Pariser Edith - limba franceză, Cârștiuc Ioan - istorie.

Fosta colegă a lui Victor Ursachi la școală și la serviciu, prof. Silvia Pânzaru (Andriuc), a citit cu lacrimi în ochi, emoționantă, ultima lui poezie închinată întâlnirii lor din 2007, care sună așa: Ultima legendară revedere, iunie 2007.

Doar - Dorul în dar

Cu credință, ne continuăm destinele! În profesie ne-am făcut datoria; De ni s-ar fi cerut să ne sacrificăm viața pentru țara noastră România, Oricare dintre noi, oricând, ar fi fost capabil, demn, să o demonstreze... Convins ferm, că nu există altceva mai presus, suprem, ce poate să te onoreze! Așadar am ajuns la capăt! Suntem pe deplin dominați de profunde simțiri, Ce ne luminează acum sufletele, păstrătoare a unor nemuritoare amintiri... Pătrunzând... prin gânduri, în farmecul acestora de timp încă... rezervate, Înțelegem că despărțirea definitivă este parte componentă din universalitate. Ne este dor de colegii și profesorii ce ne-au părăsit!

Printr-o minune... Cu inimile îndurerate le transmitem în eternitate-o sfântă rugăciune... Adio, domnule diriginte! Ați rămas aproape de noi ca un înțelept îndrumător, Legendara revedere, deși cu triste nuanțe, are un deznodământ înălțător. Obişnuim, ca la despărțire să ne dăruim ceva spre acea dorită împăcare, Nădăjduim că trecerea noastră nu va fi uitată întrucâtva în perioada următoare... Cum toate sunt determinate și supuse veșniciei dintre existență și moarte, Oarecum favorizați, încercăm să ne mângâiem cu doar Dorul, ca Dar pe mai departe!

Dorul de-a mai fi copii o dată, s-alergăm desculți prin ploile de... vară,

Dorul de-a asculta profesorii, explicând lecțiile, noi, elevi odinioară!

Dorul de-a mai întâlni dragostea și iubirea din anii entuziaști ai tinereții...

Dorul în Dar după legendara revedere; Să-l trăim intens - spre împlinirea vieții!!!

Menționez că absolvenții acestei promoții au avut prima revedere după 20 de ani, adică în iunie 1972, cu participarea majorității absolvenților Școlii Pedagogice Mixte și ai Școlii Medii Tehnice de Administrație Economică Siret. A urmat a doua în 1987, după 35 de ani de la absolvire, iar revederea după 50 de ani (2002) s-a desfășurat la Siret. În 2003, s-a desfășurat la Clubul de Vacanță al elevilor din Câmpulung Moldovenesc - organizator Mircea Mihalea. În 2004, la Costișa și în 2005, la Colegiul Național „Eudoxiu Hurmuzachi” din Rădăuți, iar în 2007 la Școala „Petru Mușat” din Siret.

Revederea după 60 de ani s-a încheiat cu tradiționala agapă colegială, în cadrul căreia s-a servit o cupă

de șampanie, afinată, cozonaci, un pahar cu suc de brad și multe preparate de la munte. S-a propus ca pe viitor aceste revederi să aibă loc trimestrial.

Nicolai MAIDANIUC

etc. Deși este o localitate mai mică decât cele vecine, devine reședință de comună, fiind așezată în mijlocul celor patru localități aparținătoare. În sat există școală cu clasele I-VIII, reabilitată în 2008, sedii pentru primărie, poliție, dispensar uman, poștă,

sumului de alimente ecologice, ceaiuri, miere, de produse din miere, precum și al modului de viață echilibrat. Prin activitatea sa practică și prin comportamentul său de viață, profesorul Dumitru Stoian cere tuturor să se întoarcă la natură.

Motto: „Sunt îndrăgostit de Deltă și ea îmi este a doua mamă“.

(Gherasim Maxim)

M-am născut, am copilărit și am muncit mulți ani în Bucovina, adică Țara Fagilor numită și albastru de Voroneț, Țara izvoarelor cristaline, Țara doinelor, baladelor și legendelor, Plai voievodal al lui Bogdan - descălecătorul, al lui Alexandru cel Bun, al lui Ștefan cel Mare și Sfânt și al atâtor altor eroi cunoscuți și necunoscuți, dar, de un timp, muncesc și respir aerul Dobrogei, al Deltei Dunării, al mirificelor stepe, ape și păduri cântate poetic de Panait Istrati, Mihail Sadoveanu, Panait Cerna, Geo Bogza, Traian Coșovei, Fănuș Neagu și - de ce nu - de un coleg de-al nostru, învățătorul și scriitorul Paul Sârbu. În culori vii au transpus pe pânză acest ținut și Alexandru Ciucurencu, Stavru Tarasov și Gherasim Maxim (toți ucraineni la origine), iar în zilele noastre Octavian-Gavril Postolache.

Bucovina și Dobrogea sunt două petale ale aceleiași flori, numită România, așezate în extremitățile țării, foarte diferite ca relief și climă, dar cu oameni asemănători - harnici, iubitori de glie și de Dumnezeu și bogați spiritualicește.

Cel ce semnează prezentele rânduri, ca orice cetățean român, își iubește amândouă ținuturi care i-au devenit dragi. De un număr de ani, pendulez între ținutul natal Bucovina și Delta Dunării din motive profesionale. Deja de peste zece ani, cu unele întreruperi, mi-am adus contribuția, ca profesor, la ridicarea nivelului cultural al copiilor români, ruși-lipoveni și ucraineni la Școala cu clasele I-VIII din centrul comunei C.A. Rosetti, ținut, din păcate, uitat de puterea politică actuală a țării, dar nu și de Dumnezeu.

Profesoratul meu în cele mai izolate localități ale Deltei nu a fost ușor, iar traiul de acolo, de peste trei ani, s-a dovedit a fi un examen în ceea ce privește modul de viață și de activitate didactică. Abia în Delta Dunării, la pensie, am cunoscut adevărata probă de a supraviețui și de a învinge greutățile specifice profesiei. Multe, foarte multe am învățat de la oamenii Deltei și chiar de la elevii locurilor. Astfel, am muncit asiduu în primii ani ai activității mele didactice și, treptat, treptat m-am învățat cu necazuri care, acum, au devenit o obișnuință. În acești ani mi-am dat seama de marea diferență, în rău și în bine, dintre felul de viață al oamenilor de acolo și de aici.

Satul C.A. Rosetti, reședință omonimă a comunei, așezat pe Grindul Letea, se află situat la mijlocul distanței dintre Sulina și Periprava, învecinându-se la est cu Pădurea Letea, iar la vest cu lacurile Merhei și Matia. Pădurea Letea face parte din „Rezervația Biosferei Delta Dunării“ (RBDD), având un regim complex, sub toate aspectele - ecologic, acvatic, silvic, piscicol și de exploatare. La origine, după 1900, satul s-a numit Satul Nou pentru ca, în deceniul 5 al secolului trecut, să capete denumirea de C.A. Rosetti, purtând numele vestitului cărturar și om politic român care avea ceva tangență cu aceste locuri. Satul, în comparație cu satele vecine, este relativ nou. Aici s-au așezat, în jurul anului 1900, după revenirea Dobrogei, în 1878, la România, urmașii mocanilor, adică ai ciobanilor din Transilvania, găsind în aceste locuri condiții prielnice de trai, pășuni întinse pentru creșterea oilor. Locuitorii acestui sat sunt români. Astfel, găsim familii purtând nume de Cârlan, Comârzan, Bârlădeanu, Vâlcu

În viziunea unui bucovinean

cămin cultural, bibliotecă, un complex comercial, biserică ortodoxă, cu două clădiri (a doua în stadiu de finisare), fiind preot Aurel Tecuci. Tot aici a fost sediul ocolului silvic, transformat în prezent în district silvic. În sat sunt câteva gospodării foarte bine închegate cu case arătoase.

La recensământul din 2011, numărul locuitorilor era de 266, cel mai mic număr din ultimii 50 de ani. Locuitorii, în marea lor majoritate, sunt agricultori, crescând vite, cai și oi, precum și diferite rase de păsări. Foarte puțini au rămas pescari sau lucrători la marina comercială. Asigură necesarul alimentar pentru Sulina cu lapte, ouă, carne și brânză. Mulți au părăsit, în ultimii ani, localitatea. În pădurea aparținătoare satului, s-a întemeiat Schitul de Călugări „Buna Vestire“ care adună de ziua hrămului sute de credincioși din zonă. Starețul schitului este Preacuviosul Nectarie, cu nume de mirean Nicolae Pericopa, originar din Bucovina.

Locuitorii cultivă porumb și cartofi, diferite legume în locurile nisipoase și joase, îngrădite pentru protecția lor de animalele domestice care trăiesc slobode. Obțin totuși de pe aceste terenuri cultivate recolte destul de bune, chiar dacă pământul este nisipos și plouă puțin. Pe cele mai mari suprafețe de lângă casă cultivă vița-de-vie, iar din strugurii acestora produc vinuri de bună calitate. Mulți au stupi, deoarece flora din pădurea și câmpurile din jur este destul de bogată. Vacile, caii și porcii trăiesc libere, chiar și în anotimpurile reci. Gospodării cresc câte zece-douăzeci de vite pe care numai în zilele geroase de iarnă le hrănesc acasă în damuri (îngrădiri cu acoperișul de stuf), dându-le fân adunat din bălți și, rareori, lucernă și strujeni. În majoritatea zilelor din an, animalele pasc pe terenuri cu pășuni sau prin Pădurea Letea, căutându-și singure hrana verde sau uscată, mâncând chiar și frunze verzi și uscate, distrugând uneori puietul din pădure. Datorită acestor condiții precare de viață, vitele sunt slabe și dau producții mici de lapte. Cele bătrâne și tăurașii sunt vânduți la abatoare pe sume modeste. Altă sursă de venit obțin din creșterea păsărilor.

Școala cu clasele I-VIII din C.A. Rosetti a pregătit în fiecare an buni absolvenți care au frecventat și frecventează liceele din Sulina și Tulcea, iar alții sunt studenți la diferite facultăți din Constanța și București. Aici lucrează ca profesori buni profesioniști, precum Cornelia Zaharia, profesoară de matematică și director, precum și profesori pensionari, proveniți din Bucovina, Teleorman și Maramureș - de română, istorie, geografie și desen. Lucrează și profesorii Gheorghe Daniela (religie și română), Comârzan Cristina (engleză și informatică), institutoarea Mioara Balan etc. Datorită abnegației colectivului didactic și a elevilor, școala a obținut rezultate bune în procesul instructiv-educativ, în fiecare an școlar. Subliniem că aici lucrează și profesorul Dumitru Stoian care a obținut și doctoratul la educație fizică. Deși este originar din Piatra Neamț și a lucrat câțiva ani la Școala Sportivă din Rădăuți, s-a stabilit definitiv la școala din C.A. Rosetti. Profesorul cultivă vița-de-vie, preocupându-se și de apicultură. Este un adept înfocat al con-

Colectivul didactic și de elevi editează, din 2002, revista școlară *Lotus* care a ajuns la numărul 8. Revista a obținut premiul I la faza județeană a revistelor școlare. Publicăm în continuare una dintre schițele literare semnificative a unui elev, având un sâmbure de adevăr și cu o trăire educativă profundă, intitulată „Povestire despre tatăl meu“:

Am fost odată cu tata la grind și m-am jucat cu o roată. Roata a căzut pe mine și eu am început să plâng. Tata m-a luat de mână. Și tata trăia! Am fost odată în pădure, cu tata să căutam calul. Dar calul a fugit. Și n-am putut să-l prindem. Am văzut niște căprioare. Și tata trăia! Am fost odată la pescuit cu tata și am prins un crap mare, plin de icre. Tata a scuturat vintirele și ne-am întors seara cu barca acasă. Mama a făcut borș de pește la cabeția și am mâncat. Era noapte cu lună. Și tata trăia!

Și acum... tata nu mai este! Mi-e dor de el și... plâng... plâng! (Revista „Lotus“, nr. 1, 2002, autor Florin Hudacov).

Multe asemenea povestiri scurte, dar foarte educative scriu elevii școlii în revista noastră.

Satul Letea, numele căruia l-a preluat grindul și pădurea din apropiere, se află la vest de C.A. Rosetti, devenind cea mai vestită localitate, cu cel mai mare număr de locuitori și, probabil, cel mai vechi. Pădurea Letea a devenit rezervație naturală, formată din stejari seculari, având aceeași rădăcină, dar cu 3-5 tulpini, plopi australieni (albi), salcâmi și, în ultimii ani, s-au plantat ca probă de cercetare pini. Aceștia au prins rădăcini și s-au dezvoltat normal, ca în zona de munte. În Pădurea Letea crește și cățina. Foarte mult sunt căutate fructele ei. Pădurea Letea are poieni bogate în lăcrămioare, care în luna mai te impresionează prin culoare și parfum. Din acest motiv, la 1 mai comuna C.A. Rosetti celebrează Serbarea lăcrămioarelor. În acest ținut trăiesc câini enot, mistreți, căprioare, iepuri și chiar lupi care, în iernile când îngheață Brațul Chilia, vin din Ucraina și-și găsesc mediu prielnic de viață. În această pădure întâlnim șerpi de casă și veninoși. De aceea, vizitarea ei în timpul verii, cere multă atenție din partea turiștilor.

Despre Pădurea Letea a scris emoționant și poetic Traian Coșovei, lectura căruia a fost inclusă mulți ani în manualul de Limba română pentru clasa a V-a, iar comentariul literar al acesteia se cerea adesea la examenele de admitere în clasa a IX-a de liceu și la olimpiadele școlare.

Locuitorii satului Letea sunt ucraineni. „Primii locuitori au fost așezați în jurul anului 1808. Afanasie Pocora a venit din Ucraina, prin sudul Basarabiei (Chilia Nouă), și a ocupat funcția de primar. Alți primari au fost Ivancenco Petru, Maxim Chim, Cernâi Vasile, Malocan Ivan etc. veniți tot din Ucraina. Din Ucraina vin și se stabilesc aici Crimski Mihail, Ștefanov Ifrim, Maxim Pocora etc. Aceștia se sustrăgeau de la iobăgie și de la prestarea serviciului militar în Imperiul Țarist...“ (Virgil Rițco).

(Continuare în numărul următor)

prof. Vichentie NICOLAICIUC

Încă un crâmpeli de istorie și cultură a huțulilor bucovineni

După monografia comunei Izvoarele Sucevei a profesorului Ion Afloriei (tipărită acum câțiva ani și prezentată de subsemnatul în paginile «Curierului ucrainean»), anul acesta, la Suceava, a apărut o nouă lucrare temeinică despre huțuli a harnicului colaborator al tuturor publicațiilor Uniunii Ucrainenilor din România (și nu numai), autor de culegeri folclorice huțule și un destoinic fiu al acestei etnii, institutorul Gheorghe Cega, «Ulma - o comună de origine etnică huțulă. Studiu monografic. Ediția I», edificator prezentată, în prefața acesteia, de prof. dr. Mugur Andronic, președintele Societății Culturale «Ștefan cel Mare» - Bucovina, sub auspiciile căreia a văzut lumina tiparului această carte, finanțată fiind, fapt demn de remarcat, de către Primăria comunei sucevene Ulma.

Cum reiese din cel de-al doilea articol introductiv (afară de prefața lui Mugur Andronic), respectiv, din «Argumentul» institutorului Mircea Ilnatiuc, primar al comunei Ulma, «crâmpeliul» surprins la Ulma pentru eternitate (Mugur Andronic) se vrea a fi (și, incontestabil, este) foarte cuprinzător - o reconstituire globală a datelor importante privind istoria, geografia, economia, învățământul, cultura, viața religioasă, ocupațiile, obiceiurile și datinile celor cinci sate ale comunei (Ulma, Lupcina, Măgura, Costileva, Nisipitu), ceea ce reprezintă un prinos de recunoștință a contemporanilor adus predecesorilor și un îndemn adresat generațiilor tinere de astăzi, ca urmașii acestor locuri mirifice «să fie mai împliniți și mai fericiți mâine». Detalierea tuturor acestor aspecte prin fapte, date, informații de natură diferită și considerații proprii ale autorului îl îndreptătesc pe deplin pe domnul Mugur Andronic să aprecieze monografia ca «o contribuție notabilă la istoria Bucovinei», evident, realizată prin fapte locale, integrate organic în ansamblul istoric general.

La drept vorbind, monografia lui Gheorghe Cega reprezintă o «extindere» topografică a investigațiilor, dat fiind faptul că este vorba de o populație din aceeași grupă etnică, huțulă, ceea ce presupune, «din start», existența foarte multor aspecte comune, iar comunele Izvoarele Sucevei și, respectiv, Ulma, teritorial, aflându-se în imediata vecinătate una față de cealaltă. Cu toate acestea, cititorul atent poate constata cu satisfacție că, întocmite plus-minus conform aceleiași metodologii a cercetărilor monografice locale, fiecare dintre aceste două monografii au individualitatea lor proprie, concretizată prin explorarea aspectelor istorice concrete și a realităților aferente, prin modul de organizare, dozare și expunere a materialelor, fiecare dintre ele având totodată și laturi originale, căci domnul Gheorghe Cega, cum se spune în engleză, este un insider (adică, provenit din sânul etniei), deci un veritabil cunosător al locurilor natale, din care cauză, pare-se, anumite aspecte nu au fost «observate» ori trecute cu vederea, considerându-se, poate, a nu fi relevante, iar domnul Ion Afloriei, ca un outsider receptiv, «întrădăcinat» la Izvoarele Sucevei, a sesizat cu acuitate aproape tot ceea ce este caracteristic acestei etnii, inclusiv

și valențele expresive ale vorbirii huțule.

În capitolul întâi, «Cadrul geografic», al monografiei lui Cega oarecum asemănătoare (dacă nu identică) cu aceea din monografia lui Afloriei este clima, relieful și solurile (e vorba doar de aceeași zonă!), diferită (parțial) prin concretețea ei este rețeaua hidrografică, iar în capitolul al treilea, «Activități economice», afară de subcapitolul «Căile de comunicație și transporturile», cele prezentate (Economia forestieră, Agricultură, Comerțul) sunt comune, în genere, zonei huțule din Bucovina.

Și în capitolul al doilea, «Pagini din istoria comunei Ulma», găsim interferențe, de date istorice cu cele expuse de Ion Afloriei, căci până în anul 1944 Ulma, ca și alte sate, a făcut parte din comuna Seletin, pomenită într-un hrisov al lui Ștefan cel Mare, din 1490, ca proprietate a mănăstirii Putna. Istoria comunei Ulma (5 sate; 2.567 ha pădure, din care 300 ha păduri particulare, = 48,6% din suprafața totală), ca unitate administrativ-teritorială distinctă, începe după 1944, și este prezentată de domnul Cega ca o cronică reală - cu satele componente, cu liste de primari, indici demografici (cel mai mare număr de locuitori în 1966, în prezent - natalitatea în scădere), ocupația locuitorilor (71,4%, în 2002, în sectorul primar, agricultură, silvicultură), dar și fenomene noi, caracteristice tuturor zonelor țării noastre azi - căutarea primului loc de muncă ș.a.

Interferențe de date și fapte istorice din monografia lui Ion Afloriei găsim și în capitolul al patrulea, «Învățământul și cultura», al monografiei lui Cega, căci la Seletin, de care aparținea Ulma până în 1944, școala a existat începând cu anul 1865, la Ulma însă prima școală fiind înființată abia în 1929, în celelalte sate ce intră în componența ei actuală - și mai târziu: la Nisipitu și Costileva de Jos în 1949, la Costileva de Sus în 1964 (desființată în 2010), la Măgura în 1946 (închisă în 2003), la Chicera în 1996. Sunt prezentate, de asemenea, grădinițele din toate satele comunei. Pe cititorul străin îl impresionează plăcut prin caracterul inedit, iar pentru localnici reprezintă o veritabilă cronică vie a școlii faptul că domnul Cega Gheorghe îi enumeră pe toți directorii coordonatori, dă publicității documentul real - «catalgul clasei» (din toate unitățile de învățământ), începând cu anul școlar 1957/58 până în 2009/2010, în care sunt trecuți nominal elevii tuturor claselor, cu învățătorii și profesorii lor, printre care am avut plăcerea să întâlnesc și numele unei colege de clasă de la Școala Peda-

gogică din Siret, Elisaveta Hlodec, i-am revăzut chipul într-o frumoasă fotografie ce mi-a amintit de una dintre «povețele» de viață cu «tâlc», din anul întâi, ale neuitatului nostru profesor de istorie, Ion Cârștiuc, privind faptul că noi, băieții, fiind așezați în bănci alături de câte o fată, ne comportăm ca niște... «mormoloci», spre deosebire de dânsul, elev cu mulți ani în urmă la aceeași școală, pe atunci - de băieți, când s-a văzut prima oară lângă o fată, simțea că toată Bucovina e a lui, iar noi...

Pilduitoare ca prețuire și respect față de predecesori este «paleta» «Dascăli de ieri» (învățători și profesori), dintre care sub aspectul devotamentului apostolic, al activităților culturale și obștești la locul de

cinstă se află familia de excepție a învățătorilor Miroslava și Daniel Șandro, doamna Miroslava fiind și autoare a două culegeri tipărite de folclor local și a unui splendid album-unicat de cusături tradiționale huțule, care a cunoscut câteva ediții și este apreciat la modul superlativ de specialiști români și străini, într-o măsură și mai mare de către contemporanii și urmașii creatorilor acestor nestemate fără egal.

Interesant este subcapitolul «Viața spirituală» (cap. IV), mai ales prin ineditul datelor istorice (biserica din Seletin, 1629, și dramatica ei istorie, cu revenire la normalitate abia în... 1993), a prezentării lăcașelor de cult existente astăzi - 3 biserici, 5 capele și mai multe capelițe, asemenea zonei vecine, Izvoarele Sucevei. Acesta este aspectul, să-i zicem, de suprafață, «logistica» ce asigură existența și perpetuarea vieții spirituale. Nu este prea greu, și ar fi interesant de relevat «adâncimea» asimilării învățaturii biblice și impactul acesteia cu tradiționalele reprezentări magico-religioase huțule extrem de bogate, ce guvernau, ca să folosim expresia lui Simion Mehedinți, adaptarea munteanului, a huțului, la mediul înconjurător.

Într-o «prelungire» firească a acestui capitol, vine un altul, «Tradiții, obiceiuri, datini», în care caracterul huțul al acestora este relevat rezumativ, prin prea puține aspecte specifice, despre care s-ar putea scrie tomuri întregi. Paradoxal, domnul Cega, un foarte bun cunosător și culegător al folclorului local, nu oferă niciun exemplu măcar din bogata, mult prea bogata «zestre» folclorică huțulă, nu urmează exemplul celebrului profesor și rector al universității cernăuțene, R.F. Kaendl, în lucrarea sa despre huțuli, din 1894. Această neîmplinire, să-i zicem, este «compensată» oarecum de poeziile autorului, în ucraineană, din care cunos-

cătorul acestei limbi (nu și românul, căruia îi este destinată monografia, scrisă în limba acestuia, ceea ce este foarte bine, ca fapt în «dialogul» intercultural) află din poeziile domnului Cega lucruri mai interesante despre Ajunul Crăciunului («Темна нічка землю вкрила»), despre Anul Nou («Маланка»), despre obiceiurile de Paște («Храм у Лупчині») ș.a. Apoi, nu reies clar interferențele culturale ucraineano-(huțulo)-românești contemporane: de Sfântul Vasile, afirmă autorul, se umblă cu «Plugușorul», cu «Sorcova», dar nu precizează sub ce formă - românească sau ucraineană etc., ceea ce ar fi interesant de știut, ca fapte ale interferenței culturale.

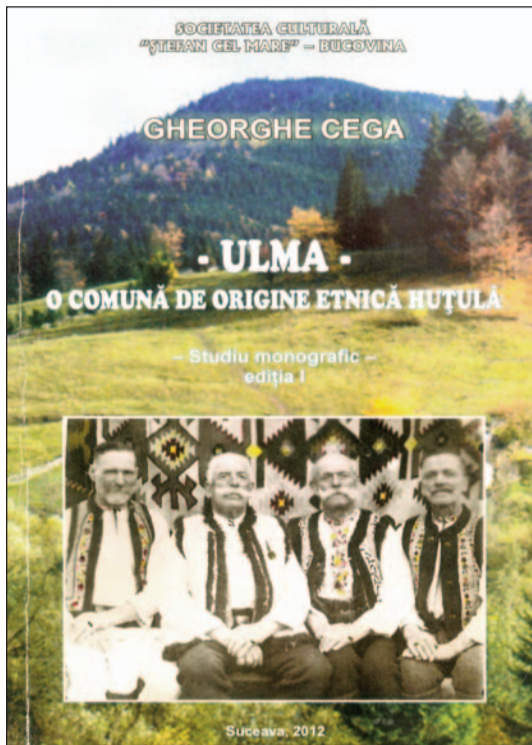
Sumar sunt prezentate, de asemenea, arhitectura populară și portul local. Primul aspect ar fi fost mult mai interesant prin prezentarea (neapărat cu ilustrații) a tipurilor de gospodării tradiționale (unele - adevărate splendori), modul dispunerii lor, neomițându-se totodată nici reprezentările, credințele și obiceiurile cu caracter magic privind alegerea locului, edificarea construcției ș.a. Prezentarea portului popular fără nicio ilustrație este «știrbită» iremediabil.

Subcapitolul «Activitatea cultural-artistică și de creație», este o «radiografieră» sumară a acestor aspecte așa cum se prezintă ele astăzi, fără prea multe incursiuni în trecut. Afară de «punctarea» acțiunii de creație prin înșirarea culegerilor folclorice, deosebit de interesantă (și, evident, edificatoare ca imagine a huțului creator de frumos) ar fi fost relevarea deprinderii, talentului și a deosebitei îndemnări a huțulilor de a oglindi în versuri viața lor cotidiene cu tot ceea ce îi impresionează prin frumusețe sau dramatism, ori, dimpotrivă, ce le repugnă în comportamentul semenilor, «șfichiul» amendabil umoristic-satiric dobândind o foarte bogată și nuanțată «paletă» de detalieri semantice. Acest gen de creații (multe balade despre evenimente reale și oameni ai locului), reprezintă o caracteristică distinctivă a repertoriului carpatic, în special huțul, cu interesante «prelungiri» în contemporaneitate.

Un adevărat «corolar» emblematic al comunei Ulma reprezintă capitolul al V-lea, «Oameni aproape obișnuiți» (1. «Ulmeni prin naștere», 2. «Ulmeni prin adopție»), din care cititorul află că și în aceste locuri, chipurile, uitate de lume, dar binecuvântate de Dumnezeu, s-au născut oameni deosebiți care, dobândind studii înalte, au dobândit cele mai înalte împliniri profesionale (medici, economiști, manageri, psihologi, profesori etc.), funcționând în marile orașe ale României și ale lumii. Toți aceștia, alături de cei destoinici «de acasă» (profesori, preoți, primari, gospodari de frunte ș.a.) și de cei «adoptați» de comuna Ulma îi fac cinstă acesteia, și Ulma, pe drept cuvânt, se mândrește cu ei.

Cele relevate în această prezentare a monografiei domnului Gheorghe Cega, susțin, credem, aprecierea ei de către Mugur Andronic drept «stop-cadru la Ulma», un «cadru» de moment, actual, deci, cu incursiuni în trecut. Observațiile noastre se vor a fi sugestii binevoitoare pentru o eventuală nouă ediție a cărții, idee sugerată pe prima copertă a monografiei, «proba» temeinică a concretizării intenției într-un viitor mai apropiat sau mai îndepărtat constituind-o ediția întâia însăși, tipărită anul acesta.

Ioan REBUȘAPCĂ

(Urmare din numărul 217/218)

Dar, înainte de a-l vedea pe Taras la acel pictor, iar mai apoi la curtea boierului, trebuie să ne oprim iarăși asupra vieții lui de orfan din anii 1825-1828, căci nu tot ce cunoaștem despre acea viață se încadrează în schema cronologică.

Încă fiind la dascălul Bohorskyi ca „băiat la toate“, Taras, după cum știm, adesea a răbdat de foame și n-a avut cu ce să se îmbrace. Numai la familia Koșyțea, cu siguranță, el n-a fost nici flămând, nici gol. Căci întotdeauna și peste tot pe unde a hălăduit, a răbdat de foame și a umblat în zdrențe. „Orfan în zdrențe“, „jerpelit, aproape gol - atât era de sărman“, așa își amintea el însuși când zicea că

... umblam și plîngeam,
Pe oameni îi căutam -
Să mă învețe de bine...

(Trad. mea, C. Ir.)

Chiar el îi povestea în anii 40 doctorului A. Kozacikovskiy că foamea l-a obligat să fure găini sau porci și să-i frigă în peștera de dincolo de sat, sperându-i cu focul pe care-l făcea pe superstițioșii săteni, care credeau că acolo s-a sălășluit necuratul. Flămând și fără adăpost, băiatul mai mereu atrăgea atenția consătenilor asupra sa prin unele „ciudățenii“: purta părul „coc“ precum adulții și și-a cusut singur o căciulă precum cea a „confederaților“.

La vârsta de treisprezece ani ai săi, zice Șevcenko, ar fi avut loc un episod emoționant, care fulgeră ca o rază luminoasă în viața lui de orfan zdrențaros și flămând¹. El păștea mieii dincolo de sat și dintr-odată sufletul i-a fost cuprins de o stare de rugăciune și de un sentiment necunoscut de fericire, de bucurie: i se părea că aceea bucurie a lui i-o împărtășesc și „cerul Domnului, și satul“, și mieii pe care-i păștea; dar tot pe neașteptate i-a cuprins sufletul și sentimentul de singurătate, de orfan pribeag și se porni să plîngă cu amar; și iată că tot pe neașteptate apărură fata care alegea nu departe de el sămânța de cânepă și i-a șters lacrimile cu sărutul ei nevinovat. Simțământul de fericire reveni în sufletul băiatului și copiii își mânăra împreună mieii la adăpat.

Eroina acestui episod n-are nume în poezie. Nu avem nicio bază formală să susținem că e aceeași fată despre care va fi vorba acuși, deși se pare că e chiar ea - Oksana Kovalenko, despre care am mai pomenit când am descris pri-

Viața lui Taras Șevcenko

mii ani ai copilăriei poetului și căreia, mai târziu, el i-a dedicat poemul *Călugăriță Mariana*. Dedicția îi este adresată „Oksanei K[ovalenk]o, în amintirea a ceea ce nu mai e de mult“; e dovada care atestă fără putință de tăgadă că, încă pe la 13-15 ani, Șevcenko a trăit prima iubire. Iată rândurile care confirmă emoționanta dedicație:

*E-adevărat, Oksana? Străină sprâncenată!
Nu-ți mai aduci aminte de acel orfan
În hăinuță cenușie - cât de fericit eram
Când vedeam minunea: frumusețea ta.
Pe el tu, fără vorbe, l-ai învățat
Să spună ce-are de spus curat:
Cu ochii, cu sufletul, cu inima.
Cu el ai râs, te-ai tânguit, pe plâns te-ai pus,
Lui îți plăcea să-i cânti Petrus.
Și nu ți-l amintești. Oksana! Oksana!
Iar eu și azi mai plîng, mă tânguiesc,
Vărs lacrimi pentru Mariana mea,
Dar pe tine te văd, după tine tângesc
Pentru tine mă rog Celui de Sus.
Adu-ți aminte, Oksana, oacheșă străină,
Surorii tale Mariana du-i flori din grădină,
Din când în când, surâde-i fericită lui
Petrus,
Și măcar așa, în glumă,
Adu-ți aminte de cele ce demult s-au dus.*

(Trad. mea, C. Ir.)

Nu avem ce adăuga la această dedicație: aici este imaginea completă a iubirii din copilăria lui Taras - emoțiile fericite ale băiatului la întâlnirea iubitei, discuțiile lor purtate „cu ochii, cu sufletul, cu inima“, bucuriile lor comune și tristețile lor comune - totul, în ceea ce se revarsă cel mai puternic și cel mai curat sentiment al primei iubiri.

Oksana va deveni mai apoi o Beatrice a lui Șevcenko. Numele ei îl va da îndrăgitelor eroine din poemele lui, iar soarta tragică a celei adevărate va deveni tragedia inimii lui, după cum vom afla mai târziu. În trista viață a adolescentului orfan ea a fost o stea luminoasă, izvor de minunate trăiri, care înaripau sufletul tânărului visător, în care trezeau game de noi și deosebite simțăminte.

La 12 mai 1828, a murit la Vilșana Vasyl Engelhardt, boierul lui Taras, sftnic de taină activ, cavaler de Malta și senator al Imperiului Rus. În același an, la 29 octombrie, trei fii ai lui din afara căsătoriei, coloneii Vasyl și Andri, precum și locotenentul gărzii imperiale Pavlo, au împărțit între ei 160.000 de desetine de pământ, circa 50.000 de iobagi „de ambe sexe“, clădiri în capitale și nenumărate valori. Locotenentului Pavlo Engelhardt i-au revenit moșiile din ținutul Zvynohorodului. În primăvara anului 1829, trupul defunctului boier a fost mutat de la Vilșana în cripta familiei lui din satul Cijevo în ținutul Smolensk și la 12 martie acolo a fost reînhumat.

Devenind stăpânul iobagilor din Kyrylivka, Pavlo Engelhardt - undeva între începutul lui noiembrie 1828 și începutul lui martie 1829 - i-a poruncit administratorului-șef al moșiilor sale „să aleagă vreo duzină de băieți“ buni pen-

tru a fi vizitii, surugii, bucătari, florari și socotitori, a cerut și unul care ar fi bun de pictor de salon. După spusele chiar ale lui Șevcenko, transmise de o a treia persoană, Taras atunci „ar fi ajuns ajutor de bucătar sub comanda bucătarului-șef [din Vilșana]“. Dar sunt dovezi care atestă faptul că a nimerit acolo nu chiar de prima dată, nu direct din sat, ci după o vreme petrecută la curte ca argat.

Sora poetului Iaryna povestea că pe Taras l-a luat în suita sa Dmytrenko, administratorul moșiei Vilșana (probabil, pentru a-l pregăti să intre în serviciul tânărului boier) și că s-a întâmplat aceasta în următoarele împrejurări: Taras era în drum spre satul Hlypnivka, unde voia să învețe pictură la un meșter local; la acel meșter a petrecut două săptămâni în probe și meșterul a confirmat că băiatul este apt pentru cariera pe care dorește să și-o aleagă, dar se temea să țină la el un băiat iobag fără încuviințarea boierului și de aceea l-a sfătuit pe băiat să obțină acea încuviințare în scris. Atunci, Taras a plecat la biroul din Vilșana, iar Dmytrenko, „după ce s-a dat la vorbă cu băiatul și văzându-l isteț“, l-a luat la el. O astfel de poveste a păstrat în amintire nepotul lui Șevcenko, Petro (fiul lui Mykyta, fratele poetului). Potrivit acestuia, Taras ar fi ajuns băiat la slugi, nu la Dmytrenko, ci la ajutorul acestuia, la polonezul Ian Dymowski. Iar fratele lui Petro, Prokip, mai ținea minte și că bunicul Ivan l-ar fi rugat pe Dymowski să-l primească pe Taras la curtea boierului. E greu să te orientezi în atâtea versiuni atât de diferite și să-i acorzi credit unuia dintre ele, dar, probabil, nu va fi greșit să acceptăm ca sigur faptul că despre îndatoririle unui fecior în casă a început Șevcenko să învețe de la Dymowski și că acest bătrân boiernaș, care a rămas în amintirea țărănilor ca un om cumsecade, l-a primit bine pe băiat, căci Taras a învățat de la el nu numai cum să-i servească pe boieri și cum să li se adreseze, dar - după cum își amintea Petro Șevcenko - de la Dymowski, de fapt, a primit Taras „primele începuturi elementare de învățătură“, ceea ce trebuie înțeles ca o lărgire a celor învățate de Șevcenko în școală cu anumite cunoștințe mai vaste. E posibil ca sora poetului Iaryna să-l fi confundat pe Dymowski cu Dmytrenko. Că de la Dymowski a învățat Șevcenko multe lucruri bune o confirmă chiar el prin aceea că, devenind om liber, corespundea cu el și-i transmitea salutări. E posibil ca același Dymowski, care a avut prilejul „să-l examineze“ și „să-l supună la probe“ pe Șevcenko, a notat în registrul viitorilor servitori pe care l-a înmănat tânărului Engelhardt că Taras Șevcenko e bun de „pictor de salon“. O astfel de concluzie poate fi considerată absolut sigură. După perioada de învățătură petrecută la Dymowski, Taras a putut trece la bucătăria boierului, iar apoi - când a venit tânărul boier la Vilșana - să devină fecior la el.

¹ Poezia N. N. - Doar treisprezece ani aveam... (P. Z.).

(Continuare în numărul următor)

Traducere de Corneliu IROD

Deși ca obârșie sunt munteni get-beget din zona Feredeului, tinerii învățători Ion Papuc și Emilia Stanciuc s-au adaptat cum nu se poate mai bine la viața din împărăția apelor de la vărsarea fluviului în mare. Cu puțină îngăduință se poate admite că au devenit adevărați oameni ai Deltei, încât la Ion vâsla părea o adevărată prelungire a brațului, iar Emilia deprinsese meșteșugul curățării și preparării bibanului cum numai pescarii adevărați știu să îl facă. Mai mult, au hotărât să-și întemeieze chiar și familia lor de dascăli proaspăt repartizați pentru a nu oferi prilejul unor discuții că ar trăi în parteneriat, gest considerat în acele vremuri drept imoral și incompatibil cu situația de educator și penalizat ca atare. Că doar nu degeaba și-au părăsit locurile natale, ci tocmai pentru a-și putea oficializa relația înfiripată încă din liceu și contestată cu vehemență de cele două mame aflate în dușmănie încă din tinerețile lor. Și iată că acum, cu studiile încheiate și cu repartiția la posturi în buzunar, au ajuns și ei să-și vadă visul împlinit, așa cum și-au dorit încă de pe vremea iubirii lor adolescente, de nimeni știute.

Nunta a prilejuit un guleai pe cinste, de două-trei zile în șir, la cherhanaua-bufet de la Mila 17, pentru cele aproape patruzeci de familii ce sălășluiau pe două grinduri separate, arondate la o singură circă școlară cu două posturi didactice, într-o unitate situată undeva la mijlocul distanței dintre cele două cătune. S-a cântat din harmoșcă și s-a jucat cazacioc și hora de la Mahmudia, și sârba de la Dunavăț; s-a băut cu măsură și s-au mâncat, pe șestache, icre negre, interzise tovarășilor de rând la acea vreme, aperitive de scrumbie marinată și știucă umplută, dar și nisetru la proțap. N-au lipsit nici tochiturile și nici cotletele de mistreț alb, bine perpelite la cărbune, toate stropite în final cu vinuri volatile de Niculițel, ca apoi să se încununeze totul cum a început: cu vestitele borșuri pescărești din cazanele de pe pirostirii. Mulți cădeau de oboseală și ascultau cum iarba crește măcar pentru câteva ceasuri, legănați de acordurile cântecelor *Cobzar bătrân* și *Cervona kalyna* ale nevestelor petrecărețe.

Tinerii însurăței n-au pierdut momentul favorabil pentru a-și face cunoscute anumite obiective didactice majore și a-i determina pe acești părinți cu suflete mari să adere la ele, ca într-o adevărată consfătuire cu temă în urma unor constatări personale după nici două luni de la începerea anului școlar. Prezența la clasă, disciplina, ținuta, utilizarea manualelor de către elevi au stat cu precădere în atenția acestora. Dar, și mai important, nunta a prilejuit acceptarea definitivă a doamnei și a domnului în comunitatea acestor oameni simpli, cu toate gândurile la vedere, generoși și parcă temători că cei doi îi vor părăsi ca și numeroșii lor predecesori. Că nu degeaba le-au igienizat locuința, le-au pregătit grădina, au amenajat țarcuri pe unde balta colcăie de pește, au turnat dopuri la canale pentru reținerea sturionilor și s-au grăbit să se înrudească prin a-i angaja ca nași la botezuri și cununii.

Dar soții Papuc nu s-au gândit nicicând la plecare. Dimpotrivă, principala lor preocupare a fost în permanență să-și îndeplinească obligațiile de luminători ai oamenilor mari și mici la cote corespunzătoare, potrivit pregătirii lor temeinice. Și așa, an de an, mai toți copiii își luau zborul către școlile cele mari. Dacă până la sosirea *domnului nostru* și a *doamnei noastre*, după cum erau numiți în colectivitate, mai toți școlarii abia își încheiau cursurile de la Centru și reveneau în barcă alături de părinți, iată că a venit și vremea liceelor de specialitate de la Mahmudia apropiată, de la Constanța și Tulcea

În căutarea fericirii

și apoi a facultăților și academiilor cu profil piscicol, silvic, marinăresc spre fala și bucuria părinților. În vacanțele cele mari, aceștia nu mai vâsleau, ci trăgeau de zor, în mod organizat, la rame, la padele și pagaie ca membri ai unor cluburi angajate în reprezentarea culorilor țării în competiții sportive majore. Cătunele de pe grind vibrau de viață, de muncă și de bună dispoziție, în absența aproape totală a alcoolului pentru că între timp băuturile tari, spirtul sanitar, unele parfumuri și basamacul au fost înlocuite cu berea răcoritoare în cantități moderate, fapt ce a adus în familie și eliminarea cvasitotală a agresiunilor împotriva hazeaicelor. Părintele-batiușca citea în fața altarului acatiste peste acatiste întru sănătatea cumătrilor Ion și Emilia, că prin ei Tatăl din ceruri s-a întors cu fața către noi, ziceau.

- De aceea, se cuvine să le dăm ascultare și înaltă prețuire! Ei îs trimișii Domnului în sat la noi! Cuvântul lor este cuvântul aleșilor lui Dumnezeu cel Bun și Mare! Afirmau tot mai apăsat localnicii spre nemulțumirea celor doi care, sub imboldul natural al modestiei și al reținerii impuse de politic, și-au păstrat o statornică și fermă cumpătare sub aripa sentimentului înălțător al mării împliniri.

Însă anii s-au scurs pe nesimțite, așa cum pe tăcute curg apele fluviului către Marea cea Mare din apropiere. Că timpul își face poftele și își joacă fetele nu după cum vor oamenii, ci după cum hotărăsc mecanismele sociale și istorice. Timpul și timpurile se schimbă și oamenii odată cu ele... precum s-a petrecut și cu trăitorii din cele două mici așezări dintre ape.

An de an, tineretul a plecat, copiii nu s-au mai născut, sătucurile au îmbătrânit și s-au pus-tiit. Ici-colo, câte un bătrân moțăia la soare pe prispa casei.

- Pedepsa lui Dumnezeu, concluzionau câțiva veterani întruniți pe grindul principal.

- Blestemul străbunicilor că noi înșine ne-am trimis copiii în lumea largă, se lamentau și câteva gospodine neputincioase.

Și vinovații s-au găsit numaidecât: învățătorii Papuci.

- Ei ne-au îndrumat la rele! Ei ne-au adus nenorocirea! Ei ne-au distrus rânduiala noastră din bătrâni și ne-au desființat colectivitatea!

Ei îs niște procleți! clevețeau în surdină și își pregăteau vâslele pentru o eventuală răfuială la îndemnul a doi localnici care, cu ani și ani în urmă, au suplinat la școala cu pricina, fără a avea măcar o brumă de pregătire.

- Dar-ar Dumnezeu cel Mare să aibă și ei parte de copiii lor așa cum am avut parte și noi de-ai noștri! blestemau cu ură.

- La ce bun am construit mândrețe de școală?! se întrebau nedumeriți.

Mai mult, niște necunoscuți le-au împușcat un tăuraș și au așezat ostentativ la vedere, pe un plaur, capul și copitele acestuia. Tot așa s-au petrecut lucrurile și cu doi godaci, lăsați în libertate ca și cornutele.

Era cât se poate de clar pentru oricine că apostolatul acestora la Mila 20 s-a încheiat fericit-nefericit și că prezența lor în zonă devenise nu numai nedorită și periculoasă, ci și derizorie prin pierderea obiectului muncii.

Și atunci, întreaga familie, alcătuită acum din șase persoane, doi părinți și patru copii, doi gimnaști și doi liceeni, după încheierea formalităților la forurile superioare, într-o dis-demineată de răpciune, și-a imbarcat întreaga agonișeală de douăzeci de ani în șase ambar-

cațiuni, trei bărci cu motor și alte trei remorcate la acestea și au dispărut după niște perdele de boare a dimineții ce se sloboziseră peste întinderile de ape, mai întâi pe canale și apoi pe Braț, unde s-au liniștit cu toții, că un posibil pericol a rămas mult în urmă. În afară de bunurile din bărci, cei doi dascăli duceau cu ei și povara unei mari nemulțumiri pentru felul în care și-au încheiat această etapă a vieții și a profesiei fără nici măcar o vorbă de rămas bun sau de mulțumire, dar pregătiți pentru ripostă în cazul vreunei agresiuni. Lăsau în urmă nu numai amintirea celor mai frumoși ani din viață, marcați de multe împliniri pe nedrept contestate, dar și o casă tristă cu o existență incertă și o școală pus-tie în care, până la devastare, vor sălășlui păianjenii. Rămâneau pe seama nimănui și câteva mici amenajări piscicole care în curând vor dispărea sub covorul de lintiță, brădiș, mătasea-broaștei și nuferi unde nici caracuda nu va mai avea condiții de viațuire.

În fruntea micii flotile naviga tata-amiralul, după el urma fiul dintr-a opta, contraamiralul Petrică, iar ultima ambarcațiune era condusă de Florin-viceamiralul, tocmai ajuns în clasa a X-a. Cu toții comunicau prin intermediul micilor sirene și respectau cu strictețe comenzile amiralului cu privire la direcție, la viteze și distanțe. Așa au ajuns cu bine, după două zile de navigare împotriva cursului de pe Braț și apoi a noianului de ape ale întregului fluviu, la cheul portuar al orașelului situat ceva mai în amonte de municipiul de la poarta Deltei, unde au și acostat în deplină siguranță.

- Iată-ne ajunși la locul făgăduinței noastre! a spus tata-amiralul, mândru de îndemânarea subordonaților săi.

(Continuare în numărul viitor)

Emanoil REI

FIOR

Dedic Fetei mele - FM

Pe unde calc
cu gândul meu-fiori,
te întâlnesc în tot ce-ating-
în sunet, iarbă și cuvânt,
somnia se apleacă,
curge printre flori;
știu că te-ating și -
cresc în mine mii de sori.
Să nu mă lași
în scrinul meu din ape,
rămâi așa,
atinsă doar
de spuma mării mele,
ce se revarsă
cu fiori de vară,
în cerul nins
de umbra ta -
suavă înviere.

Paul ROMANIUC

Discursul președintelui Ucrainei, Viktor Ianukovyci, la prima ședință a Adunării Constituționale

Stimați colegi, stimate Leonid Makarovyci,

Îmi face plăcere să fiu prezent astăzi la prima ședință a Adunării Constituționale. Sunt convins că la această masă s-au reunit nu numai specialiști și oameni de stat, ci și reprezentanți ai administrațiilor locale, oamenii noștri de știință, mulți dintre aceia care au participat, în 1996, la crearea primei Constituții a Ucrainei independente. De aceea, aș dori să vă salut cu prilejul acestui eveniment, cu faptul că ne-am reunit astăzi pentru a dialoga pe marginea modernizării Constituției Ucrainei.

Scopul nostru este confirmarea Constituției Ucrainei drept un acord politico-juridic național modern, drept o lege de bază a dreptului național care va constitui un fundament solid al statului ucrainean în viitor.

Avem nevoie de o Constituție eficientă care garantează, în conformitate cu cele mai înalte standarde mondiale, drepturile și libertățile omului.

La baza ei trebuie să fie așezate cele mai înalte valori democratice, originea firească a drepturilor omului, dreptatea socială și supremația legii.

Constituția trebuie să fie un act care consfințește bazele modelului inovativ al dezvoltării sociale și de stat, separația clară a prerogativelor puterii care să ferească țara de conflicte absurde, de autoritarism și să asigure echilibrul puterii.

Politica noastră națională se bazează pe afirmarea valorilor europene: supremația legii, libertatea, democrația care constituie suportul procesului constituțional.

Este îndeobște recunoscut faptul că constituționalismul ucrainean are tradiții seculare proprii, precum și o bogată istorie modernă.

Adoptarea, la 28 iunie 1996, a Constituției Ucrainei a fost cel mai important pas în crearea bazelor și principiilor instituționale fundamentale, în afirmarea mecanismului politico-juridic de existență a statului ucrainean suveran.

Legea de bază a Ucrainei independente a devenit o dovadă convingătoare a năzuințelor cetățenilor Ucrainei de a introduce în stat suveranitatea reală a poporului și principiile democratice ale vieții sociale.

Constituția Ucrainei a confirmat suveranitatea legii, recunoașterea omului, a vieții și sănătății lui, a cinstei și demnității, a imunității și securității drept cea mai înaltă valoare socială, a introdus principiul separației puterii, bazele parlamentarismului, recunoașterea autoadministrării locale.

Procesele de dezvoltare a societății civile, realizarea strategiei de politică externă, schimbările în viața economică a țării, reformarea organelor puterii solicită din partea noastră o reglementare constituțională corespunzătoare.

Obiectivul nostru principal este modernizarea țării, iar acest lucru îl putem realiza numai prin consolidarea democrației, prin statul social de drept. Prin formarea unui cetățean activ și protejat. Pe baza supremației legii, a necesității consolidării statului în condițiile globalizării de astăzi.

Reformarea Constituției Ucrainei trebuie să unească și, în același timp, să întărească toate celelalte reforme inițiate în țară, să le ridice la un nivel calitativ nou de dezvoltare.

Apoi, necesitatea reformării Constituției Ucrainei are un caracter obiectiv.

În afară de aceasta, Comisia de la Veneția și Adunarea Parlamentară a Consiliului Europei recomandă și ele să demarăm reforma constituțională înainte de alegeri parlamentare și salutăm formarea Adunării Constituționale în Ucraina.

Sunt convins că societatea, forțele politice conști-

entizează necesitatea modernizării constituțional-juridice, mai ales datorită faptului că o reformă constituțională reală și perfectă constituie un factor important al dezvoltării stabile a statului în viitor.

Tocmai de aceea am susținut ideea constituirii Adunării Constituționale. Sunt recunoscător tuturor membrilor Adunării Constituționale care și-au dat acordul să facă parte din ea. Am convingerea că după alegeri ni se vor alătura noi forțe politice, și opoziția care vor participa la elaborarea Legii fundamentale a statului nostru.

Sunt, de asemenea, foarte recunoscător primului președinte al Ucrainei, Leonid Makarovyci Kravciuk, care și-a asumat această povară, această muncă extrem de importantă pentru țara noastră. Sunt recunoscător președintelui Leonid Danylovyci Kucima, președintelui Iușcenko.

Am convingerea că înțelepciunea de care vor da dovadă cei din această sală va crea toate condițiile pentru ca noi să pregătim un document la care, sunt convins, am visat și visăm. Trebuie, însă, ca aceste visuri să se realizeze.

De aceea, este prezent aici Oleksandr Oleksandrovyci Moroz, cel care era președinte al Radei Supreme când a fost adoptată prima Constituție a Ucrainei.

În sală nu sunt nume pe care să nu le știe societatea noastră. Sunt oameni recunoscuți în țara noastră și voi spune fără tăgadă, că tocmai această componentă a Adunării Constituționale va face posibilă formarea unui punct de vedere popular, deziderat spre care vom tinde cu toții.

Legitimitatea procesului constituțional a rezultat în urma unei discuții de specialitate ample, deschise și libere, precum și a dialogului între reprezentanții societății civile și ai forțelor politice, dar cu condiția respectării ordinii constituționale de modificare a Legii fundamentale a țării. Numai o asemenea abordare va asigura sprijinul și acceptarea reformei constituționale de către poporul ucrainean.

Este bine că Volodymyr Mychailovyci Lytvyn împreună cu reprezentanții Parlamentului din partea diferitelor forțe politice și-au dat de la început acordul... Aici sunt de față majoritatea șefilor de comitete și fracțiuni ale Parlamentului care au legătură directă cu procesul constituțional.

Fac din nou apel la toate forțele politice să renunțe la politicianismul excesiv, să se ridice deasupra intereselor înguste de partid și să nu se conducă doar după viitoarele alegeri parlamentare. Căci dezvoltarea Ucrainei trebuie să fie prioritatea supremă a tuturor politicienilor.

Ca șef al statului, m-am adresat conducerii Comisiei Europene și Consiliului Europei cu rugămintea să delege experți ai acestor instituții care să participe la activitatea Adunării Constituționale.

În componența Adunării Constituționale a fost concentrat cel mai valoros potențial științific și de specialitate.

Poziția noastră științifică trebuie să fie o garanție serioasă a viitoarelor procese politice legate de modificarea Constituției Ucrainei și de realizarea unui larg consens civic.

Totodată, sunt convins că procesul de modernizare constituțional-juridică cere să se identifice clar prioritățile prin introducerea cărora se vor putea dezvolta în mod fundamental normele Constituției în vigoare.

În opinia mea, aceste priorități sunt următoarele: 1. Întărirea garanțiilor constituționale privind drepturile și libertățile omului și ale cetățeanului, inclusiv asigurarea reală a protecției eficiente și independente a drepturilor și libertăților în instanță; 2. Extinderea reglementării constituționale a instituțiilor democra-

ției directe; 3. Creșterea eficienței mecanismului de organizare a puterii de stat, perfecționarea și echilibrarea ei; 4. Crearea bazelor constituționale necesare pentru reformarea autoadministrării locale în scopul eficientizării ei; 5. Stabilirea bazelor constituționale pentru participarea Ucrainei în procesele de integrare.

Însă mai important decât toate este faptul că Constituția Ucrainei revizuită trebuie să fie orientată spre afirmarea omului ca cea mai înaltă valoare a societății și a statului.

Pe de altă parte, și celelate prevederi ale Constituției care s-au dovedit ineficiente în practică trebuie să fie îmbunătățite substanțial.

De aceea, trebuie să facem ca activitatea Adunării Constituționale să se desfășoare la cel mai înalt nivel organizatoric, fără grabă excesivă și fără să se țină cont de conjunctura politică.

În opinia mea, trebuie înainte de toate să acordăm o atenție deosebită pregătirii unei concepții unitare, științific argumentate de modernizare a Legii fundamentale a Ucrainei și, pe baza acesteia, a propunerilor legislative corepunzătoare privind modificarea Constituției Ucrainei.

În același timp, logica reformelor inițiate în Ucraina cere, evident, și introducerea unor modificări în Constituția Ucrainei dictate de viață. Este vorba îndeosebi de sfera justiției, de pildă, și a ordinii publice, de reformarea autoadministrării locale. Aceasta va da un nou impuls promovării reformei juridice în ansamblu și va crea la rândul său bazele realizării unei reforme constituționale reale.

Totodată, rezolvarea acestor probleme este condiționată de obligațiile pe care le are Ucraina ca membru al Consiliului Europei și pentru semnarea Acordului de asociere cu Uniunea Europeană.

Modificările constituționale trebuie să stea la baza sistemului judiciar eficient, a introducerii normelor europene de acces la justiție, a garantării independenței reale a instanțelor, a afirmării unei autoadministrări eficiente a justiției.

O atenție specială trebuie acordată autoadministrării locale.

Merită remarcat faptul că autoadministrarea locală ca bază a ordinii constituționale a Ucrainei este unul dintre cele mai importante principii de organizare și funcționare a autorității publice.

În cadrul autoadministrării locale accentul trebuie să se pună pe comunitate ca bază teritorială a autoadministrării locale.

Trebuie extinse posibilitățile locuitorilor unei comunități teritoriale de a influența adoptarea deciziilor la nivel local și regional.

În etapa actuală de dezvoltare a statului, trebuie prevăzute măsuri eficiente de prevenire a separatismului politic, a încercărilor de scindare artificială a societății.

Sunt convins că Constituția Ucrainei nu trebuie scrisă pentru un anumit organ al puterii, pentru o forță politică sau pentru o personalitate. Ar fi un lucru fără perspectivă.

De aceea, pentru elaborarea modificărilor constituționale am ales formarea Adunării Constituționale care creează toate condițiile necesare participării directe la dezbateri și la adoptarea deciziilor a reprezentanților societății civile, a oamenilor de știință și experților. Căci în acest fel vor fi pregătite cele mai bune propuneri echilibrate și convenite de modificare a Constituției Ucrainei.

Fac apel la muncă în echipă, responsabilă pentru o viață mai bună pe pământul nostru a generației actuale și a celor viitoare.

Vă doresc tuturor o activitate cu bune rezultate. Vă mulțumesc pentru atenție.

Pagină realizată de **Ion ROBCIUC**

UCRAINA - mai aproape